პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გამოცემის 44-ე წელი № 237 (12749) | ხუთშაბათი, 10 ოქტომბერი, 1963 წ. | ფასი 2 კაპ.

ანგარიშგება-არჩევნები პარტიულ ორგანიზაციებში

ვეთ ადმინისტრაციის საქმიანობისადმი კონტროლის უფლების განმახორციელებელი კომისიების მუშაობაში, წარმოების ხასიათისა და მის წინაშე

ყველაზე ადრე პარტიულ ორგანიზაციებში მიმდინარეობს საანგარიშო-საარჩევნო კრებები. მილიონობით კომუნისტი მკაცრად განიხილავს, თუ როგორ მუშაობს სკკპ პროგრამის და წესდების, პარტიის XXII ყრილობისა და ცენტრალური კომიტეტის პლენუმების გადაწყვეტილებათა შესასრულებლად. ისინი განაზოგადებენ შეძენილ გამოცდილებას, ამხილებენ და აკრიტიკებენ ნაკლოვანებებს, სახავენ მათი აღმოფხვრის გზებს, განსაზღვრავენ მომავლის პრაქტიკულ ამოცანებს.

ანგარიშგება-არჩევნები დიდმნიშვნელოვანი მოვლენაა პარტიის ცხოვრებაში. ახლა საწარმოებში, კოლმეურნეობებში, საბჭოთა მეურნეობებში, დაწესებულებებსა და სასწავლებლებში მოქმედებს სამას ათასზე მეტი პირველადი პარტიული ორგანიზაცია, 450 ათასზე მეტი საამქრო ორგანიზაცია და პარტიული ჯგუფი. პარტია მათი საშუალებით ხელმძღვანელობს მასების, ახორციელებს თავის პოლიტიკას, თავის გადაწყვეტილებებს.

ჩვენი პარტია, მისი ცენტრალური კომიტეტი განსაკუთრებით ზრუნავენ იმისათვის, რომ ამაღლონ პირველადი ორგანიზაციების როლი სამეურნეო და პოლიტიკური ამოცანების გადაჭრაში, მშრომელთა კომუნისტურ აღზრდაში.

დიდია ახლანდელი საანგარიშო-საარჩევნო კრებების მნიშვნელობა. როგორ მოეწყობა ეს კრებები, რა პრაქტიკულ დასკვნებს გამოიტანენ კომუნისტები თავიანთი მუშაობის ანალიზიდან, რა ამოცანებს დაისახავენ, ვის აირჩევენ ბიუროში, კომიტეტში, მდივნად — ყოველივე ეს დიდ გავლენას მოახდენს პარტორგანიზაციების, საწარმოთა კოლექტივების, კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, დაწესებულებების შემდგომ ცხოვრებასა და საქმიანობაზე.

მთელ რიგ ორგანიზაციებში გამართული კრებები მოწმობენ იმას, თუ როგორ გაიზარდა კომუნისტთა მომთხოვნელობა თავიანთი პარტბიუროებს, კომიტეტების, მდივნების საქმიანობისადმი, პარტიის თვითეული წევრისადმი, სამეურნეო ხელმძღვანელობის დონისადმი. ეს იმ უდიდესი მუშაობის შედეგია, რომელიც პარტიამ, მისმა ცენტრალურმა კომიტეტმა განახორციელეს პარტიული ცხოვრების ლენინური ნორმების აღდგენისა და განვითარებისათვის, ეს კომუნისტთა იდეური დონის შემდგომი ამაღლების შედეგია. ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკისა და კულტურის განვითარების დიდი წარმატებებით, თავიანთი კოლექტივების მიღწევებით გახარებულნი, ისინი მიღწეულ წარმატებებს უფარდებენ იმ დიად და აღმფრთოვანებელ მიზნებს, რაც უნდა განხორციელდეს პარტიის პროგრამით, ჩვენი გრანდიოზული გეგმებით.

და სწორედ ამიტომ ჯანსაღ კმაყოფილებას მიღწეულის გამო, მოპოვებულ გამარჯვებათა სიხარულს ორგულად უხამებენ პარტიულ კრებებზე ნაკლოვანებათა მწვავე, პრინციპულ კრიტიკას, რეზერვებისა და შესაძლებლობების გონივრულ ანალიზს, ბოლშევიკურ შეურიგებლობას უძრაობისადმი, რუტინისა და უდარდელობისადმი. ეს ნათლად გვიჩვენებს მოსკოვის, ლენინგრადის, ურალის, დონბასისა და ჩვენი ქვეყნის სხვა ქალაქებისა და რაიონების სამრეწველო საწარმოთა და მშენებლობათა პარტიული ორგანიზაციების კრებებმა.

ცხადია, კრებების წარმატება, კომუნისტთა აქტივობა უმნიშვნელოვანეს საკითხთა განხილვისას, კრიტიკის დონე მნიშვნელოვანწილად განისაზღვრება პარტბიუროსა თუ პარტკომის საანგარიშო მოხსენების შინაარსით, ტონითა და მიზანდასახულობით. ზეგრელე, არაკრიტიკული, „ორჭოფული“ ანგარიში ხელს ვერ შეუწყობს იმას, რომ სულ უფრო სრულად გამოვლინდეს კოლექტიური აზრი და გამოცდილება.

ახლანდელ საანგარიშო-საარჩევნო კრებებზე კომუნისტები სერიოზულად გმობენ ამგვარ მიდგომას მუშაობის ანალიზისადმი. ერთ-ერთი ასეთი მაგალითი მოიყვანა ახლახან გაზეთმა „ლვოვსკაია პრავდამ“ კორესპონდენციაში, რომელიც მიეძღვნა გაზის აპარატურის ქარხნის პარტორგანიზაციის საანგარიშო-საარჩევნო კრებას. ეს საწარმო ლვოვში ერთ-ერთი მოწინავე საწარმოა, მისი წარმატებანი უდავოა. ამან, ეტყობა, რამდენადმე თავბრუ დაახვია პარტბიუროს მდივანს გ. ი. ლუგოვოისა და ზოგიერთ სხვა მუშაკს. პარტბიუროს საანგარიშო მოხსენებაში ქარხნის მუშაობის ნაკლოვანებებზე, წარმოების რეზერვებზე მხოლოდ გაკვრით, თითო-ოროლა ზოგადი ფრაზით იყო ნათქვამი. ასეთი ტონით გამოვიდნენ კრებაზე პირველი ორატორებიც. მაგრამ აი ტრიბუნაზე ავიდა კომუნისტური შრომის კოლექტივის ბრიგადირი ნ. მ. კუკობა. მან დინჯად და დამაჯერებლად ილაპარაკა პარტბიუროს მუშაობის ნაკლოვანებებზე, საწარმოს შესაძლებლობებზე. ვიღაცამ მისცა რეპლიკა, სჯობს საკუთარ ბრიგადაზე ილაპარაკოო.

— თქვენ ხელს ნუ მიშლით, — უპასუხა ამს. კუკობამ. — თუ როგორ მუშაობს ჩვენი ბრიგადა, ყველამ იცის. მაგრამ ხომ შეგვიძლია უკეთ მუშაობა. დღეს უნდა ვილაპარაკოთ

ПРАВДА

9 ოქტომბრის მოწინავე

□

წარმოების რეზერვებზე, დაგეგმვის ნაკლოვანებებზე, რომლებიც ხელს გვიშლიან მოვიპოვოთ უფრო კარგი შედეგები.

კრება საქმიანად წარიმართა. მოწინავე კოლექტივის ბრიგადირმა, შემდეგ კი სხვა კომუნისტებმა ილაპარაკეს საწარმოს არარიტმული მუშაობის მიზეზებზე, დასახეს იერიშობანას აღმოფხვრის გზები.

კომუნისტები პირველ რიგში აყენებენ ზრუნვას წარმოებისათვის, ტექნიკური პროგრესისათვის, სახალხო ფულის თვითეული მანეთის, თვითეული კაპიკის გონივრული, ეკონომიური გამოყენებისათვის, შრომის ნაყოფიერების ზრდისათვის, პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესებისათვის, მისი თვითღირებულების შემცირებისათვის. განსაკუთრებული მომთხოვნელობით უნდა გამოირჩეოდნენ საანგარიშო-საარჩევნო კრებები ქიმიური მრეწველობის საწარმოთა და მშენებლობათა პარტორგანიზაციებში, რომლის დაჩქარებული განვითარება პარტიას ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ამოცანად მიაჩნია.

კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების კომუნისტები მთავარ ყურადღებას უთმობენ სასოფლო-სამეურნეო წარმოების განვითარების ძირეულ საკითხებს, სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოთა ორგანიზებულად დამთავრების ამოცანებს. საანგარიშო-საარჩევნო კრებებზე მათ კრიტიკულად უნდა განიხილონ წლის შედეგები, დასახონ მეურნეობის ინტენსივობის ამაღლების გზები, რათა უფრო მცირე დანახარჯებით აწარმოონ მეტი მარცვლეული, ხორცი, რძე, ტექნიკური კულტურები და სხვა პროდუქტები. როგორ არის განლაგებული კომუნისტებთა, კომკავშვილთა ძალები, არიან თუ არა ისინი გადამწყვეტ უბნებზე? რა კეთდება და რა უნდა გაკეთდეს ადამიანთა სწავლებისათვის, მეცნიერების მიღწევებისა და მოწინავე გამოცდილების დანერგვისათვის? რომელი უბნები უნდა განვამტკიცოთ კადრებით, ადამიანებით, რომლებსაც უყვართ და იცნობენ საქმეს? ეს და სხვა საკითხები უნდა იყოს სოფლის კომუნისტთა ყურადღების ცენტრში.

მეურნეობისადმი პარტიული ხელმძღვანელობის გაუმჯობესების ამოცანებს მჭიდროდ უკავშირებენ საანგარიშო-საარჩევნო კრებებზე პარტიული, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი კონტროლის გაძლიერების საკითხების განხილვას. მეტად საჭიროა გავერკვეთ ადმინისტრაციის საქმიანობისადმი კონტროლის უფლების განმახორციელებელი კომისიების მუშაობაში, წარმოების ხასიათისა და მის წინაშე მდგომი ამოცანების შესაბამისად განვსაზღვროთ, რა კომისიები უნდა ავირჩიოთ ახლად. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მივაქციოთ პარტიულ-სახელმწიფო კონტროლის კომიტეტების ხელშემწყობი ჯგუფებისა და საგუშაგოების საქმიანობას, რომლებიც ჯერ მხოლოდ პირველ გამოცდილებას იძენენ.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ივნისის პლენუმმა განსაკუთრებული ყურადღება მიაქცია პირველადი პარტიული ორგანიზაციების როლისა და პასუხისმგებლობის ამაღლებას კომუნიზმის მშენებლის მორალური კოდექსის პრინციპების სულისკვეთებით მშრომელთა კომუნისტური აღზრდისათვის. საანგარიშო-საარჩევნო კრებები გვიჩვენებს, რომ კომუნისტები, როგორც წესი, ღრმად, მომთხოვნელობით განიხილავენ იდეოლოგიური მუშაობის საკითხებს. ისინი არკვევენ, რა გაკეთდა და რა უნდა გაკეთდეს იმ ამოცანების შესასრულებლად, რაც ცენტრალური კომიტეტის პლენუმმა დასახა, როგორ უნდა გაავრცელონ იდეური გავლენა მთელ კოლექტივზე, მისცენ იდეოლოგიურ მუშაობას ნამდვილად მებრძოლური, შეტევითი ხასიათი, ჩაებან ამ მუშაობაში ყველა კომუნისტი, პროფკავშირული და კომკავშირული ორგანიზაცია, გააქტიურონ აღმშრდელობითი მუშაობის ყველა ფორმა და საშუალება. ასეთი მაღალი მომთხოვნელობის სულისკვეთებით უნდა იყოს გამსჭვალული საანგარიშო-საარჩევნო კრებები ყველა პარტორგანიზაციაში.

ანგარიშგება-არჩევნების მსვლელობაში პრაქტიკულად ხორციელდება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის პროგრამისა და წესდების მოთხოვნა ბიუროს, პარტკომების შემადგენლობის სისტემატური განახლებისა და ხელმძღვანელობის თანამშრომლების შესახებ. არჩევნების სწორად წარმართვისათვის დიდი მნიშვნელობა აქვს იმას, რომ კომუნისტებმა თავისუფლად და საქმიანად განიხილონ თვითეული კანდიდატურა, მკაცრად დაიცვან არჩევნების დადგენილი წესი.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის წესდება ითვალისწინებს, რომ ყოველ მორიგ არჩევნებზე პირველადი ორგანიზაციების პარტკომებისა და ბიუროების შემადგენლობა უნდა განახლდეს სანახევროდ, ხოლო პირველადი პარტორგანიზაციის მდივანი შეიძლება არჩეულ იქნან ზედიზედ სულ ბევრი ორი მოწვევის ვადით. ზოგან კი ცდილობენ გვერდი აუარონ წესდების ამ მოთხოვნებს. უამრავის მხარეზე, მაგალითად, პარტორგანიზაციების ათობით მდივანი არჩეულია მესამე ვადით, ხოლო ზოგიერთი მეხუთე და მეექვსე ვადითაც. საკითხავია, რატომ არ შეამჩნია, არ გაასწორა ეს და სხვა დარღვევანი ყაზახეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პარტიული ორგანოების განყოფილებამ?

ანგარიშგება-არჩევნების შედეგი პირველადი ორგანიზაციების როლის შემდგომი ამაღლება უნდა იყოს. და ამას მით უფრო სწრაფად და უკეთ მივაღწევთ, რაც უფრო მეტად დაიბარებიან პირველადს ორგანიზაციებს რაიკომები, საქალაქო კომიტეტები, სოფლის საწარმოო სამმართველოების პარტკომები, საბჭოთა მეურნეობათა პარტკომები, საოლქო კომიტეტები და მოკავშირე რესპუბლიკათა კომპარტიების ცენტრალური კომიტეტები. მათი უპირველესი მოვალეობაა იზრუნონ იმისთვის, რომ ახლად არჩეული პარტიული ბიუროები, კომიტეტები, მდივნები და პარტიული ჯგუფების ორგანიზატორები მაშინვე შეუდგნენ საქმეს, რომ პირველადი ორგანიზაციების ხელმძღვანელებად ახალ ათასობით ახალი აქტივისტის მოსვლას შედეგად მოჰყვეს პარტიული მუშაობის ყოველმხრივი გაძლიერება საწარმოებში, კოლმეურნეობებში, საბჭოთა მეურნეობებში, დაწესებულებებსა და სასწავლებლებში.

სკკპ ცენტრალურ კომიტეტს ამხანაგ ნ. ს. ხრუშჩოვს

საქართველოს პროფესიულ კავშირთა XII ყრილობა რესპუბლიკის მუშებისა და მოსამსახურეების მილიონიანი არმიის სახელით მხურვალედ და გულითადად მიესალმება საბჭოთა ხალხის დიად გამარჯვებათა ორგანიზატორსა და სულისჩამდგმელს — მშობლიურ კომუნისტურ პარტიას, მის ლენინურ ცენტრალურ კომიტეტს.

საქართველოს პროფკავშირულმა ორგანიზაციებმა, რომლებიც ახორციელებენ პარტიის ისტორიული XXII ყრილობისა და სკკპ ცენტრალური კომიტეტის შემდგომი პლენუმების გადაწყვეტილებებს, მთელი თავიანთი საქმიანობა მოახმარეს მშრომელთა ფართო მასების დარაზმვას შვიდწლიანი გეგმის წარმატებით შესრულებისათვის საბრძოლველად.

რესპუბლიკის პროფკავშირები დაუცხრომლად ზრდიან მუშათა კლასისა და ყველა მშრომელის აქტივობას და მათ მეცადინეობას ახმარენ სახალხო მეურნეობის გეგმების მთლიანად და გადაჭარბებით შესრულებას, შრომის ნაყოფიერების გადიდებას, მრეწველობასა და სოფლის მეურნეობაში მოწინავე ტექნიკისა და ტექნოლოგიის ფართოდ დანერგვას.

რესპუბლიკის პროფკავშირული ორგანიზაციები ბეჯითად და თანამიმდევრულად ავითარებენ კომუნისტური შრომისათვის სახელოვან მოძრაობას — სოციალისტური შეჯიბრების ამ უმაღლეს ფორმას, ხელს უწყობენ წარმოების აურაცხელი რეზერვების მაქსიმალურად გამოყენებას.

რესპუბლიკის პროფკავშირული ორგანიზაციები განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევენ მშრომელთა კომუნისტური აღზრდის საკითხებს, დაუცხრომლად ზრუნავენ მათი განმრთელობისათვის, დასვენებისათვის, მატერიალური კეთილდღეობის გაუმჯობესებისათვის.

ჩვენ კარგად გვესმის, რომ კომუნიზმის გაშლილი მშენებლობის პირობებში განუზომლად იზრდება პროფკავშირულ ორგანიზაციათა როლი და მნიშვნელობა. ჩვენ ყოველ ღონეს ვიხმართ, რათა განვავითაროთ მასების შემოქმედებითი ინიციატივა და თვითმოქმედება და კიდევ უფრო ფართოდ ჩავაბათ ისინი კომუნისტური საზოგადოების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის შექმნისათვის საყოველთაო სახალხო ბრძოლაში.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის პროფესიულ კავშირთა XII ყრილობა სიტყვას აძლევს სკკპ ცენტრალურ კომიტეტს, რომ საქართველოს პროფკავშირული ორგანიზაციები მუდამ მტკიცედ დაიცავენ პარტიის მარქსისტულ-ლენინურ ხაზს, კვლავაც იქნებიან პარტიის საიმედო დასაყრდენი კომუნისტური მშენებლობის დიად ამოცანათა განხორციელებისათვის ბრძოლაში, პირნათლად შეასრულებენ მშრომელთა ფართო მასების ორგანიზატორებისა და აღმზრდელების როლს, კომუნიზმის ლენინური სკოლის როლს.

გაუმარჯოს კომუნისტურ პარტიას — საბჭოთა საზოგადოების ხელმძღვანელ და შთამაგონებელ ძალას!

გაუმარჯოს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ლენინურ ცენტრალურ კომიტეტს!

გაუმარჯოს კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა ხალხის მძლავრ და ურღვევ ერთობას!

საქართველოს პროფესიულ კავშირთა XII ყრილობა.

1963 წლის 7 ოქტომბერი. ქ. თბილისი.

შრომითი საჩუქრები ინიციატორებთან

განუწყვეტლად გაგუნებენ ელექტროსადნობი ღუმელები. წამითაც არ ჩერდება ინდუსტრიული მაჯისცემა, მეტალურგთა შემართება და შემოქმედებითი შრომა. ფეროშენადნობთა ქარხნის კოლექტივი — სოციალისტური შეჯიბრების თაოსანი ვაჟაკაცური შერკინებით იღებს ძნელ ზღუდეებს, იპყრობს ახალ მწვერვალებს...

პირველი სადნობი საამქრო. მას გამოცდილი ინჟინერ-მეტალურგი ლ. მაღლაკელიძე თავკაცობს. კარგახანია ამ საამქროს კოლექტივს ასე გამართულად და რენტაბელურად არ უმუშავნია. სადნობ ღუმელებს ვეფხვებივით დასტრიალებენ კომუნისტური შრომის ბრიგადები, რომლებსაც სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი ლ. კობახიძე და საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი გ. ნანიტაშვილი ხელმძღვანელობენ. გონივრულად წარმართავს დნობის პროცესს სოციალისტური შრომის გმირის ბ. მელქაძის ცვლა.

ეს საამქრო ქარხნის გულია. ძირითადად აქ წყდება გეგმის შესრულების ბედი. აი მესამე სადნობი ღუმელი. მას კომუნისტური შრომის ბრიგადები მართავენ. ბრიგადებს სახელმოხვეჭილი მდნობელები გ. კვეტენაძე, გ. ნანიტაშვილი, ვ. ნებიერიძე, შ. სხილოძე და დ. ღვინჭიალია უძღვებიან. ამ ღუმელმა ცხრა თვეში ასეულ ტონობით ზეგეგმითი ძვირფასი შენადნობი მისცა სამშობლოს და 1.994.900 კილოვატსაათი ელექტროენერგია დაზოგა. ამ ღუმელს არ ჩამოუვარდება მეექვსე ღუმელი, სადაც ზ. ბუცხრიკაძის, ს. ფერაძის, ვლ. ყანჩაველის, ზ. ქავთარაძის და შ. დადუნაშვილის კომუნისტური შრომის მკლავმოუღლელი ბრიგადები შრომობენ. ისინი უძღვებიან კაზმის მომზადებას, წარმართავენ ლითონის დნობის ტექნოლოგიურ პროცესს, და რა ზოგპარული სანახავია, როცა ღუმელიდან მოედინება შენადნობთა თვალისმომჭრელი ნიაღვარი.

საქართველოს სსრ დამსახურებული ინჟინერი ქალი ლ. ქათამაძე უნარიანად უძღვება მეორე საამქროს სახელოვან კოლექტივს. აქ სახელი გაითქვეს კ. მდივნის, კ. ცქიფურიშვილის, რ. სხლოძის კომუნისტური შრომის ბრიგადებმა. მათი ფოტოსურათები ამშვენებს საპატიო ფიგურს, საპატიო დაფას, ხოლო მათი საწარმოო მიღწევები საქარხნო მაჩვენებლების თავსამკაულია.

ზესტაფონელი მეტალურგები განაგრძობენ მეცნიერებთან შემოქმედებითი თანამეგობრობის კარგ ტრადიციას. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მეტალურგიის ინსტიტუტის მეცნიერთა და ქარხნის კოლექტივის დაუღალავი მუშაობით აქ აითვისეს და დანერგეს ახალი შენადნობის ტექნოლოგია. იგი მარტენის ღუმელებში იხმარება, როგორც ფოლადის კომპლექსური გამჟანგველი.

ქარხანაში მრავალმხრივ და ნაყოფიერ მეცნიერულ შრომას ეწევიან მეტალურგიის ინსტიტუტის პროფესორები მ. კვეკლიძე და ალ. ხვეჩია, ამავე ინსტიტუტის ფოლადის ლაბორატორიის უფროსი, ტექნიკის მეცნიერების კანდიდატი ე. ბერეჟიანი. მათ გადაწყვეტეს მეტალურგიაში ვიათურის ღარიბი მადნების გამოყენების, მარგანეცის დაგუნდაგების, მონოკაზმის მიღების, მეტალური მარგანეცის ზოდებად მიღების პრობლემები და ამით დიდი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საქმე გააკეთეს. ამ საშვილიშვილო საქმეში თავანთი წვლილი შეიტანეს ქარხნის მდნობელებმა, ძველი და ახალი თაობის ინჟინერ-სპეციალისტებმა.

მეტალურგთა კლუბში ყურადღებას იქცევს მსოფლიო რუკა, რომელზეც წითელი ხაზებით უკავშირდება ზესტაფონი იმ შორეულ ქვეყნებს, სადაც ქართული ძვირფასი ფეროშენადნობები მიდის. უნებლიეთ გაგახსენდა მიმდინარე წლის 16 მაისის გაზეთ „იზვესტიის“ სტატია, სადაც ვკითხულობთ:

... „აი ავიღოთ ზესტაფონის ფეროშენადნობთა ქარხანა. აქ არა მარტო იმაზე ზრუნავენ, რომ უკეთ, წარმატებით შეასრულონ დავალება, არამედ ფიქრობენ იმაზე, რომ მიიღონ კარგი ლითონი. ჩვენი ქვეყნის 151 საწარმო და აზიისა და ევროპის 24 ქვეყანა იღებს ფეროშენადნობებს ზესტაფონიდან — და ყველა კმაყოფილია... არც ერთი რეკლამაცია!“.

ამ შეფასებას, როგორც ამბობენ, კომენტარი არ სჭირდება. მაგრამ ეს სიტყვები უფრო ხმამაღლა შეიძლება გავიმეოროთ ახლა, როცა მეტალურგებმა ახალი დიდებით შემოსეს თავიანთი შრომითი სახელოვანი გზა — პირველ და მეორე კვარტალში რესპუბლიკაში პირველობა და გარდამავალი წითელი დროშა მოიპოვეს.

შრომითმა პათოსმა და აღმავლობამ იმატა მესამე კვარტალში. შემთხვევითი როდი იყო, რომ სწორედ ზესტაფონელი მეტალურგები გამოვიდნენ საქართველოს კომუნისტთა XXII ყრილობისადმი მიძღვნილი სოციალისტური შეჯიბრების წამომწყებად. ისინი წლიური დავალების 24 დეკემბრისათვის შესრულებას და ათი მილიონი კილოვატსაათი ელექტროენერგიის დაზოგვას დაგვპირდნენ.

ზესტაფონელებმა ცხრა თვის გეგმა ორი კვირით ადრე შეასრულეს, ოქტომბრის ახგარიშში ათასობით ტონა ძვირფასი ლითონი გამოადნეს, უკვე დაზოგეს 10.435 ათასი კილოვატსაათი ელექტროენერგია, გასწიეს 300 ათასამდე მანეთის მასალების ეკონომია, ლითონის თვითღირებულების. შემცირებით დაზოგეს 400 ათას მანეთამდე.

დიახ, მეტალურგებმა პირობა დადეს სამშობლოს მისცენ მეტი და ძვირფასი შენადნობი, ღირსეულად შეხვდნენ ოქტომბრის დიად დღესასწაულს და ქართველ კომუნისტთა XXII ყრილობას. მათი პირობა გაუტეხელია, მეტალურგების სიტყვა მათ მიერ გამოდნობილი ფოლადივით მტკიცეა.

ბ. ივანიძე.

მეგობრობისა და ძმობის მომღერალი

ამიერკავკასიის შრომელები უდიდესი პატივისცემითა და სიყვარულით აღნიშნავენ ხალხთა მეგობრობისა და ძმობის მომღერლის პოეტ საიათ-ნოვას დაბადების 250 წლისთავს. საწარმოებში, კოლმეურნეობებში, დაწესებულებებში, უმაღლეს სასწავლებლებში ეწყობა საღამოები, ლექციები შესანიშნავი პოეტის შემოქმედების შესახებ.

საიათ-ნოვას ცხოვრებისა და ლიტერატურული მემკვიდრეობის ამსახველი დიდი გამოფენა გაიხსნა კარლ მარქსის სახელობის სახელმწიფო რესპუბლიკურ ბიბლიოთეკაში. გამოფენაზე ექსპონირებულია პოეტის ნაწარმოებები სომხურ, ქართულ და აზერბაიჯანულ ენებზე, მეცნიერთა შრომები საიათ-ნოვას შემოქმედების შესახებ.

დამთავრდა ერევნის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო სესია, რომელიც საიათ-ნოვას მიეძღვნა. სესიაში სომხეთისა და აზერბაიჯანის მეცნიერებთან ერთად მონაწილეობა მიიღეს ქართველმა მეცნიერებმა — პროფესორმა ვ. თოფურიამ და პროფესორმა მ. ჩიქოვანმა. მათ წაიკითხეს მოხსენებები „საიათ-ნოვას ქართული ლექსების ენა“ და „საიათ-ნოვა ქართულ ფოლკლორში“.

19 ოქტომბერს თბილისის საუბნიანის სახელობის სახელმწიფო სომხურ დრამატულ თეატრში ნაჩვენები იქნება ს. აკოფიანის პიესის „საიათ-ნოვას“ პრემიერა.

საიუბილეო დღეებში ეკრანებზე უჩვენებენ დოკუმენტურ ფილმს, რომელიც სომეხმა კინოდოკუმენტალისტებმა და სომხეთის ტელევიზიამ გადაიღეს. სომხეთის კინოსტუდია იღებს ორსერიან დოკუმენტურ-მხატვრულ ფილმს „საიათ-ნოვა“. ფილმის სცენარის ავტორია პოეტი ჰ. სევაგა. ამ ფილმის ნაწილს თბილისში გადაიღებენ.

საქართველოს მწერალთა კავშირის სომხური სექცია ამ დღეებში საიათ-ნოვასადმი მიძღვნილ საღამოს გამართავს. (საქდესი).

რკინიგზელების წარმატება

ჟუთაისი. (საკ. კორ.). სადგურ ჭუთაისი მეორის კოლექტივი დიდი ოქტომბრის 46-ე წლისთავისა და საქართველოს კპ XXII ყრილობის აღსანიშნავ შრომითს ვახტზე დგას და შესანიშნავ წარმატებებს აღწევს.

რკინიგზელებმა დატვირთვის რვა თვის გეგმა შეასრულეს 116,4 პროცენტით, ხოლო გადმოტვირთვისა — 118 პროცენტით. კიდევ უკეთესი მაჩვენებლები მოიპოვეს სექტემბრის პირველ ნახევარში.

განსელილ პერიოდში ნორმასთან შედარებით ვაგონების მოცდენა შემცირდა 54 წუთით და მარტო ამ ზნით აქ 20.000 მანეთი ზეგეგმითი ეკონომია მიიღეს.

წინასაოქტომბრო და საყრილობო ვახტზე სასახელოდ შრომობენ ცვლები, რომლებსაც სადგურის მორიგეები ბ. კურტანიძე, ჰ. ტყეშელაშვილი და გ. შავგულიძე ხელმძღვანელობენ.

ინგლისის პრემიერ-მინისტრი ავად არის

ლონდონი, 9 ოქტომბერი. (საკდესი). აქ ოფიციალურად გამოცხადდა, რომ პრემიერ-მინისტრი მაკმილანი საავადმყოფოში მოათავსეს, სადაც მან ოპერაცია უნდა გაიკეთოს.

მაკმილანის ავადმყოფობის დროს პრემიერ-მინისტრის მოვალეობას შესასრულებს პირველი სახელმწიფო მდივანი (პრემიერ-მინისტრის მოადგილე) რიჩარდ ბატლერი.

პრემიერ-მინისტრის კანცელარიის თავმჯდომარემ 8 ოქტომბერს გამოაცხადა, რომ როგორც ჩანს მაკმილანი, თავის მოვალეობის შესრულებას რამდენიმე კვირას ვეღარ შეძლებს.

ლონდონში უკვირთ მაკმილანის უეცარი გადაწყვეტილება დაწოლილიყო საავადმყოფოში, მით უმეტეს, რომ მას სიტყვა უნდა წარმოეთქვა კონსერვატიული პარტიის ყოველწლიურ კონფერენციაზე, რომელიც 9 ოქტომბერს გაიმართება ბლეკპულში.

ლონდონის ყურნალისტთა წრეებში ეყრდნობიან ავტორიტეტულ წყაროებს და ხაზს უსვამენ, რომ ამ კონფერენციამ დიდი როლი უნდა შეასრულოს საკითხის გადაჭრაში — შეუძლია თუ არა მაკმილანს დარჩეს პრემიერ-მინისტრის პოსტზე, მაშინ როცა მკვეთრად დაეცა მისი პირადი პრესტიჟი და კონსერვატიული მთავრობის პრესტიჟიც.

რესპუბლიკის პარტიულ ორგანიზაციებში

ბიუროს სხდომა საბჭოთა მეურნეობაში

ბოლნისი. (საკ. კორ.). არაფლოს მერძევეობა-მებოსტნეობის საბჭოთა მეურნეობის დირექტორი გ. ქვლიგიძე, პარტბიუროს მდივანი ვ. ყურბანოვი და მთავარი აგრონომი კ. მარიტიძე უპასუხისმგებლობას იჩენდნენ მოსტნეულ კულტურათა ნათესების მოვლა-პატრონობისადმი. ამის შედეგად მათ საფრთხეში ჩააყენეს ბოსტნეულის მოსავლიანობისა და სახელმწიფოსათვის მიყიდვის გეგმის შესრულება.

საბჭოთა მეურნეობის ხელმძღვანელობა ნაკლოვანებათა დაფარვის მიზნით თვალსაჩვენის გზასაც დაადგა. წელს საბჭოთა მეურნეობაში 106 ჰექტარზე უნდა დარგოთ და დაეთესათ ბოსტნეული, მაგრამ ეს დავალება ვერ შეასრულეს.

საბჭოთა მეურნეობის ხელმძღვანელთა გულგრილობით მთლიანად ჩაიშალა 15 ჰექტარზე საზაფხულო კარტოფილის დარგვის დავალებაც.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს პარტიულ-სახელმწიფო კონტროლის კომიტეტმა, რომელმაც გამოამჟღავნა ეს ბოროტმოქმედებანი, საკითხი ბოლნისის საწარმოო სამმართველოს პარტიული კომიტეტის ბიუროს განსახილველად დაადგინა.

პარტიული კომიტეტის ბიუროს სხდომა საბჭოთა მეურნეობაში გაიმართა. ბიუროს მკაცრი პარტიული სასჯელები დაადო დამნაშავეთ და მიიღო კონკრეტული ღონისძიებანი საბჭოთა მეურნეობაში პარტიულ-პოლიტიკური და ორგანიზაციული მუშაობის გასაძლიერებლად, მებოსტნეობის შემდგომი განვითარების უზრუნველსაყოფად.

გამოცდილების წარმოების

თელავის სამრეწველო-საწარმოო ზონის ფაბრიკა-ქარხნებმა, სატრანსპორტო და სამშენებლო ორგანიზაციებმა, რომლებიც სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ნოემბრის პლენუმის გადაწყვეტილებებს ახორციელებენ, უკანასკნელ ხანებში გააძლიერეს მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევების, მოწინავე გამოცდილების დანერგვისათვის ზრუნვა, ეს საშუალებას აძლევს მათ გამოავლინონ შიდარეზერვები. იბრძოლონ მაღალი რენტაბელობისათვის.

ამ ღონისძიებებმა გაზარდა საწარმოო სიმძლავრეები, აამაღლა შრომის ნაყოფიერება, შეამცირა პროდუქციის თვითღირებულება და გააუმჯობესა მისი ხარისხი.

თელავის სამრეწველო-საწარმოო კომიტეტი თავისი ბიუროს სხდომებზე სისტემატურად განიხილავს წარმოების სრულყოფისა და სახელმწიფო დავალებათა შესრულების საკითხებს.

წელს კომიტეტის ბიურომ იმსჯელა სიღნაღის სამკერვალო ფაბრიკაში საწარმოო სიმძლავრეთა გამოყენების, თელავის აბრეშუმის ძაფსახვევ-საგრეხ ფაბრიკაში მაღალი რენტაბელობისათვის ბრძოლის მდგომარეობაზე და სხვ. ამ დღეებში კომიტეტის ბიურომ განიხილა გურჯაანის საშენ მასალათა წარმოებაში, თელავის ფიქალმამრმარილოსა და ახმეტის სატყეო კომბინატში მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევათა დანერგვის მდგომარეობის საკითხი და მიიღო სათანადო დადგენილებანი.

კონფერენციის თემაა აღმზრდელი და აღსაზრდელი

ჭიათურა. (საკ. კორ.). აკ. წერეთლის სახელობის სახელმწიფო თეატრი ხალხით იყო სავსე. კონფერენცია, რომლის თემა იყო „აღმზრდელი და აღსაზრდელი“, მოიწვიე ჭიათურის საქალაქო კომიტეტმა და საზოგადოება „ცოდნის“ ჭიათურის საქალაქო განყოფილებამ.

მოხსენებით თემაზე — „ოჯახისა და საზოგადოების როლი ახალგაზრდა თაობის აღზრდაში“ — გამოვიდა საქართველოს კომპარტიის ჭიათურის საქალაქო კომიტეტის მეორე მდივანი გ. ცხადიაშვილი. მოზარდი თაობის კომუნისტურად აღზრდაში საბჭოთა სკოლის ამოცანებს მიეძღვნა მეორე საშუალო სკოლის დირექტორის ს. კაპანაძის მოხსენება.

„ვისწავლოთ, ვიშრომოთ და ვიცხოვროთ კომუნისტურად“ — ასეთი იყო მესამე საშუალო სკოლის დირექტორის ნ. მუმლაძის მოხსენების თემა.

კონფერენციაზე საინტერესო სიტყვებით გამოვიდნენ მეორე და მესამე საშუალო სკოლების მშობელთა კომიტეტების თავმჯდომარეები ალ. ლეჟავა და დ. გაბუნია, სკოლა-ინტერნატის დირექტორი ნ. ჩაჩანიძე და სხვები.

სწავლა-აღზრდის საკითხებზე მნიშვნელოვანი სიტყვა წარმოთქვა საქართველოს სსრ პედაგოგიური საზოგადოების სწავლულმა მდივანმა ბ. კიზირიამ.

კონფერენციის დ

პროექტირებას — ერთიანი ხელმძღვანელობა

მშენებლობის მტკივნეულ საკითხებზე

მშენებლობის იაფად, სწრაფად და მაღალხარისხოვნად წარმოების ერთ-ერთი მთავარი პირობაა ყოველი სამშენებლო ობიექტის დროულად მომარაგება სათანადო ტექნიკური დოკუმენტაციით. ტექნიკური დოკუმენტაცია კი წარმოადგენს ამა თუ იმ საპროექტო ორგანიზაციის, ზოგჯერ რამდენიმე საპროექტო ორგანიზაციის მრავალრიცხოვან კოლექტივთა შრომის ნაყოფს. ამატომ სავსებით გასაგებია, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს საპროექტო სამუშაოთა მართებულ ორგანიზაციას, ე. ი. საპროექტო ინსტიტუტების სპეციალიზაციას, მათ შორის კავშირის განმტკიცებას და მათი მუშაობისადმი ერთიანი ხელმძღვანელობის განხორციელებას.

სწორედ ეს ორგანიზებულობა, ურთიერთშორის კავშირის სიმტკიცე, ერთიანი ხელმძღვანელობა აკლიათ ჩვენს საპროექტო ორგანიზაციებს. ამ გარემოებას ყურადღება მიაქცია I კკპ ცენტრალური კომიტეტის 1962 წლის ნოემბრის პლენუმმა, რომელმაც, აღნიშნა რა პროექტირების ნაკლოვანებები, შეიმუშავა ღონისძიებები ერთიანი ტექნიკური პოლიტიკისა და პროექტირებისადმი ასევე ერთიანი ხელმძღვანელობის განსახორციელებლად. ამ მიზნისაკენ მიმართული ერთ-ერთი ღონისძიება იყო სამშენებლო პროექტირების საქმის მინდობა სსრ კავშირის მშენებლობის სახელმწიფო კომიტეტისათვის — სახმშენსათვის, ხოლო რესპუბლიკებში — იმავე მშენებლობის სახელმწიფო კომიტეტისადმი დაქვემდებარებული ორგანოებისათვის.

ჩვენს რესპუბლიკაში პროექტირების საქმეთა მოწესრიგების მხრივ მაინცდამაინც სახარბიელო მდგომარეობა არა გვაქვს. საქართველოს სსრ მშენებლობის სახელმწიფო კომიტეტი აერთიანებს მხოლოდ სამ საპროექტო ორგანიზაციას: სამსახურეტს, რომელიც აპროექტებს სამრეწველო დანიშნულების ობიექტებს, საქართველოს ქალაქმშენსახპროექტს, რომელიც მუშაობს საბინაო და სამოქალაქო მშენებლობის ობიექტების პროექტთა შედგენაზე და მესამეს — სოფლმშენსახპროექტს, რომელიც ამუშავებს ხშირად გვხვდება სამშენებლო ინდუსტრიის საწარმოების, კვების, მანქანათსამშენებლო და ელექტროტექნიკური მრეწველობის ობიექტების დაპროექტებისას. საბინაო და სამოქალაქო მშენებლობის ობიექტების დაპროექტებას ხელს ჰკიდებს თითქმის ყველა პროფილის საპროექტო ორგანიზაცია, მაშინ როდესაც სამისოდ არსებობს სპეციალიზებული საპროექტო ორგანიზაცია — საქართველოს ქალაქმშენსახპროექტი, რომელსაც საკუთარი ფილიალები აქვს ქუთაისშიც, ბათუმშიც, სოხუმშიც, ხოლო თბილისში არსებობს საგრძნობლად მძლავრი ორგანიზაცია ქალაქპროექტი, რომლებსაც შეუძლიათ ამ სამუშაოთა უფრო კვალიფიციურად და მაღალხარისხოვნად შესრულება.

პროექტირების დარგში მავნე პარალელიზმი იწვევს სახსრების უნაყოფო ხარჯვას და ზოგ შემთხვევაში საპროექტო სამუშაოთა დაბალ ხარისხსაც.

ყოველივე ეს ცხადს ხდის, რომ საჭიროა ჩვენს რესპუბლიკაში დაუყოვნებლივ შეეფიქროს პროექტირების საქმის რეორგანიზაციას, დაგეწყოთ სათანადო ღონისძიებათა განხორციელება არსებულ ნაკლოვანებათა გამოსასწორებლად იმ ვარაუდით, რომ წლის ბოლომდე მთელი ეს მუშაობა მოკათვოთ, საპროექტო ორგანიზაციები მტკიცედ დაეუმორჩილოთ ერთიან ტექნიკურ პოლიტიკას და პროექტირებისადმი ერთიან ხელმძღვანელობას.

საქართველოს სსრ მშენებლობის სახელმწიფო კომიტეტს (საქსახმშენს) უკვე დამუშავებული აქვს ღონისძიებები, რომელთა რეალიზაცია, ჩვენი აზრით, სავსებით უზრუნველყოფს პროექტირების საქმეში ერთიანი ხელმძღვანელობისა და ტექნიკური პოლიტიკის განხორციელებას.

რა ღონისძიებებია დასახული? უწინარეს ყოვლისა საჭიროა საბინაო და სამოქალაქო მშენებლობის ობიექტთა პროექტირება მთლიანად, მთელი მოცულობით დაეკისროთ სპეციალიზებულ საპროექტო ორგანიზაციებს — საქართველოს ქალაქმშენსახპროექტს, თბილისის ქალაქპროექტს და სოფლმშენსახპროექტს; წყალსადენებისა და საკანალიზაციო ქსელების დაპროექტება, აგრეთვე საინჟინრო-საძიებო სამუშაოების შესრულება უნდა დაეკისროს საქართველოს ქალაქმშენსახპროექტს, რომელმაც საბოლოდ უნდა შექმნას სპეციალიზებული გამსხვილებული განყოფილება, მოამზადოს იგი სათანადო ტექნიკური საშუალებებითა და დაკომპლექტოს კვალიფიციური კადრებით. სამრეწველო დანიშნულების ობიექტების დაპროექტების საქმე კი უნდა მიეცეს სათანადო სპეციალიზებულ საპროექტო ორგანიზაციებს.

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს წინადადებით სამრეწველო დანიშნულების ობიექტთა სამშენებლო პროექტების შედგენა უნდა ხდებოდეს სსრ კავშირის მშენებლობის სახელმწიფო კომიტეტისათვის დაქვემდებარებულ სპეციალიზებულ საპროექტო ორგანიზაციებში. ამ წინადადების შესაბამისად საქართველოს სახელმწიფო საპროექტო ინსტიტუტი გადაეცა სსრ კავშირის მშენებლობის სახელმწიფო კომიტეტს, რომელსაც განზრახვა აქვს უს ინსტიტუტი (საქსახპროექტი) დაასპეციალოს ქიმიური მრეწველობის ობიექტთა დაპროექტებაზე.

უნდა აღინიშნოს, რომ საპროექტო ორგანიზაციების ე. წ. ვიწრო სპეციალიზაცია ხელსაყრელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც საქმე გვაქვს სახალხო მეურნეობის ცალკე დარგების დიდ ხვედრით წონასთან. საქართველოში კი, ასევე როგორც ამერიკავკასიის სხვა რესპუბლიკებში, საქმე გვაქვს მრავალდარგოვან მრეწველობასთან. ამ მრავალდარგოვან ზოგჯერთი იმდენად მცირე ხვედრითი წონისაა, რომ მიზანშეუწონელი იქნებოდა მისი პროფილის მიხედვით ცალკე სპეციალიზებული საპროექტო ორგანიზაციის შექმნა, რადგან ასეთ ინსტიტუტს ვერ დაეტვირთავდით სამუშაოთი, იძულებული გავხდებოდით მისთვის დაკვეთები სხვა რესპუბლიკებში გვეძებნა.

უფრო მართებული იქნება სპეციალიზებული საპროექტო ინსტიტუტის პროფილი ჩვენს რესპუბლიკაში განისაზღვროს რამდენიმე წამყვანი დარგით.

ახალი სამრეწველო კვანძების რაციონალურად განაშენიანებისათვის და ამ სამრეწველო კვანძებში სხვადასხვა პროფილის, სხვადასხვა დანიშნულების ობიექტების ურთიერთ ბლოკირებისა და კოოპერირების, აგრეთვე მოცემულ ტერიტორიაზე მათი მოხდენილი განლაგების უზრუნველსაყოფად მიზანშეწონილად მიგვაჩნია „სკ ქსახპროექტი“ გამოიყოს მოთავე საპროექტო ინსტიტუტად და დაეკისროს მას მოცემულ სამრეწველო კვანძებში სხვადასხვა პროფილის ობიექტების დამპროექტებელი ორგანიზაციების მუშაობის კოორდინაცია.

ცნობილია, მშენებლობის წარმატებისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ტიპურ პროექტირებას. საქართველოში 1956 წლს ტიპური პროექტების გამოყენების დონე მაგალითად, ბინათმშენებლობაში 31,7 პროცენტს აღწევდა. 1962 წლისათვის ამ დონემ უკვე 98 პროცენტი შეადგინა. ამის პირდაპირი შედეგია ის, რომ თანდათან მცირდება მშენებლობის ღირებულება. მაგალითად, 1958 წელს 1 კვადრატული მეტრი საცხოვრებელი ფართობი ჯდებოდა 176 მანეთი, ხოლო 1962 წელს — 147 მანეთი.

მშენებლობაში ტიპური პროექტების მასობრივად გამოყენებამ შექმნა მშენებლობის ინდუსტრიული მეთოდით წარმოების ფართო შესაძლებლობა, საქარხნო წესით დამზადებული კონსტრუქციებისა და ცალკე სამშენებლო ელემენტების გამოყენების ფართო ასპარეზი. ახლა ჩვენში ასაწყობი რკინაბეტონის სამშენებლო ელემენტებით ამოტტაკებენ საირგაკიო ქსელებსაც კი. ამ სამშენებლო ელემენტების ტიპური პროექტები დამუშავებულია საქართველოს წყალთა მეურნეობის საპროექტო ორგანიზაციის მიერ. სხვათა შორის, აღნიშნეს ღონისძიება, რომ რკინაბეტონის წყალსადენი სისტემაში შეიდგენენ სამეცნიერო-საკვლევი და საპროექტო ინსტიტუტების შექმნას, რომლებმაც უნდა განახორციელონ ტიპური და სიფასურინენტო პროექტირება მშენებლობის თითქმის ყველა დარგში — საბინაო, სასკოლო, უმაღლეს სასწავლებლების, ჯანმრთელობის დაცვის, კვების, სასპორტო და ადმინისტრაციული ობიექტების, წყალსადენების, თბომომარაგების და საგაზიფიკაციო ობიექტების მშენებლობაში.

ცენტრალურ ინსტიტუტებთან ერთად იქმნება კომპლექსური სამეცნიერო-საკვლევი ზონალური ინსტიტუტებიც. ერთ-ერთი ასეთი ზონალური ინსტიტუტი შეიქმნება ჩვენს რესპუბლიკაშიც.

ეს საშუალებას მოგვცემს უკეთესად გავართვათ თავი პარტიის მიერ ჩვენი დამპროექტებლების წინაშე დასახულ დიდ ამოცანებს და ღირსეული წვლილი შევიტანოთ ტექნიკური პროგრესის საგანძურში.

თ. ჟუთათელაძე,
საქართველოს სსრ მშენებლობის სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე.

ადამიანი კოლექტივში იზრდება

ერთი მაღაროს ცხოვრების გაკვეთილები

სერგო არსენისძე გაფრინდაშვილი ხელცივ კაცად არ იყო მიჩნეული. შრომობდა და ცხოვრობდა. მაგრამ ისე მოხდა, რომ ერთხელ შეცდა და... წვრილმანი ქურდობისათვის მიუსაჯეს.

სერგო პატიმრობიდან დაბრუნდა. რცხვენოდა, მაგრამ სახლში ხომ ვერ ჩაიკეტებოდა, ოჯახს მიხედვა უნდოდა. კალინინის სახელობის მაღაროს დირექტორთან მივიდა და სამუშაო სთხოვა. თავისი წარსულიც არ დაუმალავს. დირექტორმა სერგოს სამუშაოდ მიღებაზე თავი შეიკავა. მთის საუბარს მაღაროს პარტბიუროს მდივანი შემოესწრო. საქმის შინაარსს რომ გაეცნო, ასეთი წინადადება წამოაყენა:

— მოდით, სერგო შეავხვედროთ იმ ცვლის მუშებს, რომლებთანაც უნდა იმუშაოს. თავისი წარსული უამბოს მაღაროელებს, და თუ ისინი უშუამდგომლებენ, თავს იდებენ მის აღზრდა-გამოსწორებას, მაშინ სამუშაოზეც მივიღოთ.

დირექტორი ამ აზრს დაეთანხმა, მაგრამ სერგომ იუარა — მუშებთან კრებაზე ნუ გამომიყვანთ, ეს ჩემთვის მეორე სასჯელი იქნებოო.

როცა სერგო დარწმუნდა, რომ მაღაროს ხელმძღვანელები თავიანთ აზრს არ ცვლიდნენ, დათანხმდა.

იგი პირველი საწარმოო უბნის იმ ცვლაში წაიყვანეს, რომელსაც ივ. ბიწაძე ხელმძღვანელობს. ცვლის წინ მაღაროელებს პარტბიუროს მდივანმა ა. კავთელაძემ სერგოს ბიოგრაფია გააცნო. ბევრი მუშა ადრეც იცნობდა მას.

პირველი სიტყვა სერგოს მეზობლებმა პავლე და გიორგი გაფრინდაშვილებმა აიღეს. ისინი მაღაროელებმა ა. ხვედელიძემ, შ. ჭიღლაძემ, რ. ცერცვაძემ და სხვ. შეცვალეს. ყველაფერი დაუფიცავად, პირდაპირ უთხრეს სერგოს. საჯაროდ გაკიცხეს, შეარცხვინეს იგი, მაგრამ მუშური სულგრძელობა გამოიჩინეს და შუამდგომლობა აღუძრეს მათ ცვლაში გამოეგზავნათ სამუშაოდ. სერგო ლაპარაკის ხასიათზე აღარ იყო, მაგრამ ოფლი მოიწმინდა და მაინც თქვა: — ერთი შეცდომა მომივიდა, სასჯელი მოვიხადე, ეს ჩემს სიცოცხლეში არ დამავიწყდება... პირობას გაძლევთ, რომ პატიოსნად ვიმუშავებ, არც ჩემს თავს შევარცხვენ, არც ოჯახს, არც მაღაროს კოლექტივს...

დაიწერა ბრძანება. სერგომ მებრიგის დამხმარედ დაიწყო მუშაობა. მას მაღაროელები მეგობრულად, თავაზიანად შეხვდნენ. შრომაში შველოდნენ, ეხმარებოდნენ, წარსულს არ ახსენებდნენ, რომ უხერხულობაში არ ჩაეგდოთ... მას პარტბიუროს მდივანიც რამდენჯერმე შეხედა, გულღიად ესაუბრა, ოჯახის ამკარი გამოჰკითხა, -რჩევა-დარიგება მისცა...

აგერ ხუთი თვეა სერგო მაღაროში მივიდა და კეთილსინდისიერად მუშაობს, დაკალებებს 120 პროცენტით ასრულებს, არ იცის რა არის წუხილ დაგვიანება, სამუშაოს გაცდენა. იგი ერთ-ერთი წესიერი და გამრჯე მუშაა, მაღაროელების პატივისცემა დაიმსახურა.

მეორე მაგალითი. ახალგაზრდა ტ. გ. მოდებაძე ხულიგნობდა. სწავლა მიატოვა და სმას მიჰყო ხელი. ორ ჭიქა ღვინოს რომ დალევდა, ყველაფერს იკლებდა, ქალიშვილს შეურაცხყოფდა, აყალ-მაყალის წამომწყები იყო. ხულიგნობისათვის სამჯერ გასამართლეს.

ბოლოს მშობლებმა გადაწყვიტეს შვილი წარმოებაში ჩაებათ. ისიც კალინინის სახელობის მაღაროში მოხვდა. მისი სამუშაოზე მიღება ცოტა ძნელიც იყო. შიშობდნენ: ვაითუ არ უღალატოს ჩვეულებასო. მაგრამ ტ. მოდებაძეს სიტყვა დადო, რომ წესიერად იმუშავებდა, და მისი აღზრდა თავს იდო კომუნისტური შრომის მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის კოლექტივმა, რომელსაც ახალგაზრდა ინჟინერი ირ. აბულაძე უძღვება. ტ. მოდებაძე ტრანსპორტიორის მეძანქანეა, მუშა ახალგაზრდობის საღამოს სკოლაში სწავლა განაახლა. თითქოს ხელახლა დაიბადა, ზნე-ჩვეულება გამოიცვალა. მას ვეღარ იცნობთ, ამხანაგებთან თავაზიანი და გულისხმიერია, შრომაში გამრჯე და სწავლაში ბეჯითი. ტ. მოდებაძის სწორ გზაზე დაყენებაში დიდია კოლექტივის, ამხანაგური დახმარების ძალა.

მაღაროში ეს ერთეული შემთხვევა როდია. ამ კოლექტივში იზრდება ორმოცდაათამდე გზასაცდენილი ადამიანი. პოლიტიკურ-აღმზრდელობითმა მუშაობამ, მაღაროს კოლექტივის ზემოქმედებამ, მეგობრულმა რჩევა-მითითებამ პატიოსან შრომას დაუბრუნა ბევრი მათგანი.

მშრომელი კოლექტივი, მისი მრავალფეროვანი ცხოვრება და შრომა ახალი ადამიანის აღზრდის შესანიშნავი სკოლაა. კოლექტიურ შემოქმედებითს შრომაში ყალიბდება ახალი ადამიანი, მისი კომუნისტური მსოფლგაგება და შეხედულებები, მისი ხასიათისა და უნარის ახალი ჩვეება. კოლექტივი ადამიანის აღმზრდელია წარმოებასა და ყოფაცხოვრებაში. მაგრამ კოლექტიურ შრომაში იზრდება არა მარტო ის, ვისაც მეგობრული მხარდაჭერა და ხასიათის მტკიცე ჩვევების გამომუშავება ესაჭიროება, არამედ ამ პროცესში უფრო მომწიფებული ხდება თვით აღმზრდელი — საწარმოს კოლექტივიც.

შრომისადმი სიყვარულის ჩანერგვა, კომუნისტური შრომის წოდების მოპოვებისათვის სოციალისტური შეჯიბრება ახალი ადამიანის აღზრდის მძლავრი ფაქტორებია. მაღაროს პარტიული ორგანიზაცია, საზოგადოებრივ საწყისებზე შექმნილი პოლიტიკური განათლების კაბინეტი, ძირეული პრესა და ადგილობრივი რადიოგადაცემების რედაქცია, მომხსენებელთა ჯგუფი და პროპაგანდისტ-აგიტატორები მცირე მუშაობას. როდი ეწევიან კომუნისტური შრომის გავრცელების, მოწინავეთა გამოცდილების დანერგვის, კაპიტალიზმის მავნე გადმონაშთების აღმოფხვრის, ახალი -ადამიანის აღზრდა-ჩამოყალიბებისათვის.

მაღაროელებს ხშირად ესაუბრებიან თემებზე — „შრომა და კომუნიზმი გაუთაოფელია“, „შრომა აკეთილშობილებს ადამიანს“, „ვინც არ მუშაობს — ის არ ჭამს“... პოლიტიკური განათლების კაბინეტში მოწყობილია ლიტერატურის, დიაგრამებისა, ფოტოსურათების გამოფენები. თვალსაჩინო ადგილზეა მ. გორკის სიტყვები — „ყველაფერი, რაც კარგია ჩემში, წიგნმა მომცა“.

აქ გამოფენილია მაღაროს შუქურების აკაკი და მიხეილ ღუღუნიშვილების, ხ. ხარაზიშვილის, ა. ივანოვის, აზა ყიფშიძის, ნინული კახნიაშვილისა და სხვათა ფოტოსურათები მათი მუშაობის მეთოდების აღწერით. ყურადღებას იქცევს მაღაროელი რაციონალიზატორების შ. ერეთლის, გ. გაფრინდაშვილის, ე. ლეჟავას, გ. ჩაფრანაძის, რ. ბრეგვაძის, ა. ტალახაძის საქმიანობა. დიაგრამა გვაუწყებს, რომ მაღაროელ რაციონალიზატორებს 1960 წელს თუ 8.746 მანეთი დაუზოგავთ, 1962 წელს ეს თანხა 55.774 მანეთამდე ასულა. წელს კი უკეთესი მაჩვენებლებია.

მაგრამ მაღაროელებს ყველაზე მეტად იზიდავს სტენდი, რომელიც ასახავს ამ მაღაროს ყოფილი მუშის, საბჭოთა კავშირის გმირის სერგო ჯიღლაძის შრომასა და ბრძოლას. აქ ხშირად იკრიბებიან ახალგაზრდა მაღაროელები, მათ უამობენ გმირულად დაღუპული ს. ჯიღლაძის საბრძოლო ეპიზოდებზე, და ახალგაზრდებიც სამშობლოსადმი უსაზღვრო სიყვარულით იმსჭვალებიან.

როცა სიტყვა კომუნისტურ შრომაზე ჩამოვარდება, უეჭველად უდა გავიხსენოთ, რომ პირველად ჭიათურაში სწორედ ამ მაღაროს მეორე უბნის საქმლოტაციო ცვლას მიეკუთვნა კომუნისტური შრომის ცვლის სატიტო სახელი. ეს მოძრაობა შემდგ ყველა მაღაროსა და ფაბრიკაში გავრცელდა. საკმარისია ითქვას, რომ მაღაროს ამ მაღაროში ახლა კომუნისტური შრომის ერთი უბანი, რვა ცვლა და მადნის გამამდიდრებელი ერთი ფაბრიკაა. კომუნისტური შრომის დამკვრელია 305 მაღაროელი. კომუნისტიკური შრომის სახელისთვის იბრძვის მაღაროს მთელი კოლექტივი.

კომუნისტური შრომისათვის მოძრაობამ ბუნებრივად გამოიწვია მაღაროელთა ლტოლვა განათლებისაკენ, კულტურულ-პოლიტიკური და ტექნიკურ-ეკონომიური ჰორიზონტის გაფართოებისაკენ. უმაღლეს და საშუალო ტექნიკურ სასწავლებლებში 90 მაღაროელი სწავლობს. თუ ამას დავუმატებთ წარმოების ეკონომიკის სემინარებსა და პოლიტწრეებში ჩაბმულთა რაოდენობას, გამოდის, რომ ყოველი მეორე მაღაროელი სწავლობს.

ადამიანთა აღზრდაში წვლილი შეაქვთ კომკავშირს, ამხანაგურ სასამართლოს, სახალხო რაზმს. ამას წინათ კომკავშირის კრებამ საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის თაობაზე იმსჯელა. მოხსენებით სახალხო რაზმეულის უფროსი ა. ვაჩაძე გამოვიდა. კამათში ბამოსულმა კომკავშირელებმა ნ. გაფრინდაშვილმა, ვ. სარალიძემ, ი. შეულაშვილმა მკაცრად გაკიცხეს და დაგმეს მოხელეგნო ყმაწვილები ა. ქარსელაძე, ჯ. ჭიღლაძე, ე. არუსია, კ. ხუციშვილი. ეს ჭკუის სასწავლი გაკვეთილი გამოდგა. ისინი უფრო თავდაჭერილნი, წესიერად იქცევიან, და ხულიგნური გამოხდომებიც შემცირდა.

მაღაროს საშუალო და უმცროს მეთაურთა შემადგენლობა ახალგაზრდულია. მარტო 32 ცვლის უფროსიდან 23 ახალგაზრდა სპეციალისტია. მათ აკლდათ პოლიტიკურ-ტექნიკური წრთობა. პარტბიუროს ინჟინერ-ტექნიკოსთა ცოდნის ჰორიზონტზე იმსჯელა. გამოირკვა, რომ ზოგი მათგანი გაზეთსაც არ კითხულობდა, კინოსა და თეატრში არ დაიარებოდა, სუსტად ერკვეოდა წარმოების ეკონომიკასა და დაგეგმვაში. გადაწყდა მოეწყოთ ცვლის უფროსთა თათბირ-სემინარი.

სემინარზე მაღაროს მთავარი ინჟინერი გ. სამყურაშვილი გამოვიდა მოხსენებით—„ცვლის უფროსის როლი წარმოებაში“. მაღარკომის თავმჯდომარის დ. კახნიაშვილის მოხსენების თემა იყო— „ცვლის უფროსი ხელქვეითების აღზრდელია“, წარმოების დაგეგმვის, შრომის ორგანიზაციისა და ხელფასის საკითხებს ეხებოდა საგეგმო განყოფილების უფროსის შ. აბრამიშვილისა და შრომის ორგანიზაციის განყოფილების უფროსის ვ. გაფრინდაშვილის მოხსენებები. აქ თავიანთ გამოცდილებაზე ილაპარაკეს მოწინავე ცვლის უფროსებმა ი. წაქაძემ, პ. ჩოლოყაშვილმა, ტ. ბრეგვაძემ. ეს ღონისძიება ბევრ რამეში დაეხმარა ახალგაზრდა სპეციალისტებს.

იგნისის ბოლო იყო. პარტიული კრების დღის წესრიგში ასეთი საკითხი იდგა: „როგორ ვასრულებთ კომუნიზმის მშენებლის მორალური კოდექსის მოთხოვნებს?“ პარტიულმა კრებამ მეტად საინტერესოდ და შინაარსიანად ჩაიარა. მოხსენებით პარტბიუროს მდივანი ა. კავთელაძე გამოვიდა. მას ფილოსოფიის ფაკულტეტი აქვს დამთავრებული, არმიაში პოლიტმუშაკად იყო და როდი ეძნელება კომუნისტური მორალის საკითხებზე მსჯელობა.

აქ ბევრი რამ ითქვა შრომისა და სამშობლოს სიყვარულზე, ურთიერთისადმი პატივისცემასა და მეგობრულ დამოკიდებულებაზე, შრომასა და ყოფაცხოვრებაში კომუნისტური ჩვეულების, ახლის ცხოვრებაში დამკვიდრებაზე, მომჭირნეობასა და სახალხო დოვლათის დაცვაზე, კაპიტალიზმის მავნე გადმონაშთების წინააღმდეგ ბრძოლასა და იტერნაციონალურ აღზრდაზე. აქ შეაქებ წარჩინებული მაღაროელები ბ. ჩუბინიძე, კ. ბედნიერაშვილი, ხ. ხარაზიშვილი, ე. გაფრინდაშვილი, მოიხსენიეს ა. მაკარაშვილის, თ. გაფრინდაშვილის, ი. მშვენიერაძის შრომისმოყვარე და კეთილსინდისიერი ოჯახები. გაკიცხეს გამქფები კომუნისტები ბ. ჭიტაძე და გ. ყაველაშვილი.

აღსანიშნავია, რომ ეს მაღარო საკმაოდ ინტერნაციონალურია. აქ ქართველების მხარდამხარ შრომობენ რუსი ი. ვინსკი, უკრაინელი ა. გიშჩუკი, აზერბაიჯანელი ფ. ალეშერო

, სომეხი ჰ. ყამკოჩიანი, ბერძენი ვ. მახაროპულო და სხვები. მათ ქართული მეორე ენად გაუხდიათ, ისინი ქართველებთან მეგობრობენ, ცხოვრობენ, შრომობენ, ისევენებენ და ერთობიან. პარტიული ორგანიზაცია მათთან აწყობს საუბრებს ხალხთა შორის ძმობა-მეგობრობაზე. რუსი ამხანაგებისათვის ახლახან შეიქმნა მიმდინარე პოლიტიკის შემსწავლელი წრე, რომლის პროპაგანდისტი ივ. ვინსკია.

დავამთავროთ. კალინინის სახელობის მაღაროს პარტიულმა ორგანიზაციამ, მთელმა კოლექტივმა ადამიანებთან დაახლოების, მათი აღზრდა-გამოწრთობის ბევრი კარგი ხერხი და ფორმა გამონახა. მაგრამ ადამიანებთან მუშაობა, მათი აღზრდა რთული პროცესია. მაღაროელ კომუნისტებს ესმით, რომ ამ დიდ საქმეში გასაკეთებელიც უსაზღვროა. კვლავაც იბრძენებენ ახალი ადამიანის აღზრდა-ჩამოყალიბებისათვის. ეს კი მაღაროს კოლექტივის წინსვლის საწინდარია.

პ. ჭიოკაძე,
„კომუნისტის“ საკ. კორ.

სიახლენი კაცრეგების იდეურ წრთობაში

აზოტოვანი სასუქების ქარხანა რუსთავის ერთ-ერთი მსხვილი ქიმიური ობიექტია. ამჟამად აქ განსაკუთრებული შრომითი აღმავლობაა. ქიმიკოსები ღრმად გაეცნენ სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს წერილს მინერალური სასუქების წარმოების შედგომი გადიდების შესახებ. ამ თემას მიუძღვნეს თავიანთი მეცადინეობანი ქარხანასთან არსებული პოლიტიკური განათლების წრეებმა და სკოლებმა. მათი რიცხვი კი არც თუ ისე მცირეა. მოვუსმინოთ ქარხნის პარტიული კომიტეტის მდივანს თ. მონაცემიძეს:

— მომდინარე სასწავლო წელს, — გვეუბნება იგი, — ქარხანა დიდ სასწავლო კომბინატს მოგვაგონებს. მუშაობას შეუდგა 33 წრე და სემინარი, ტექნიკური კულტურის ორწლიანი უნივერსიტეტი სამი ფაკულტეტით, მოქმედებს მუდმივმოქმედი სემინარი კედლის გაზეთების რედაქტორებისათვის, აგრეთვე სემინარი საამქროთა აგიტკოლექტივების ხელმძღვანელთათვის. მრავალი ქიმიკოსი სწავლობს ცვლიან სკოლებში, უმაღლეს ტექნიკურ სასწავლებლებში. დადგენილია, რომ ქარხანაში არ არის დარჩენილი არცერთი კაცი, რომელიც ჩაბმული არ იყოს სწავლების რომელმე ფორმაში. და ეს სავსებით ნორმალური მოვლენაა. აზოტოვანი სასუქების ქარხანაც ხომ იბრძვის კომუნისტური შრომისა და სწავლის საპატიო სახელის მოსახვეჭად.

...ეს იყო 1 ოქტომბერს. ქიმიკოსთა ერთი ჯგუფი სამეცადინო ოთახში შეიკრიბა. წელს აქ პირველად დაიწყო მუშაობა კომუნისტური შრომის სკოლამ.

რა არის სწავლების ამ ფორმის მიზანი?

შესწავლილ იქნას წარმოების ნოვატორთა გამოცდილება, დაინერგოს ჩვენი ქვეყნის მოწინავე ქიმიკოსთა მეთოდები, ტექნიკური სიახლენი.

ვინ ჩაატარებს მეცადინეობას კომუნისტური შრომის სკოლაში?

ქარხნის ინჟინერ-ტექნიკური მუშაკები, მოწინავე ქიმიკოსები, აგრეთვე საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ისტორიული და დიალექტიკური მატერიალიზმის კათედრის ლექტორები. პირველ მეცადინეობაზე მსმენელებმა დიდი ინტერესით მოისმინეს დოცენტ კუბლაშვილის ლექცია „რა არის კომუნისტური შრომა“.

**პირველი მეცადინეობები ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატს, ამონიუმის სულფატის საამქროს უფროსს ირაკლი შაფათავას პროპაგანდისტული მუშაობის მდიდარი გამოცდილება აქვს. იგი წელს პარტიის ისტორიის წრეს ხელმძღვანელობს. პირველ დღეს მეცადინეობაზე ვიმყოფებოდი. ბევრ ახალგაზრდა ინჟინერ-ტექნიკოსთან ერთად ბევრ ასაკოვანი ადამიანიც ისმენდა ლექტორს. ეს ასაკოვანი ადამიანები ადრე ბევრ ადგილზე ყოფილან, ბევრ ომში ებრძოლ ებიან, ბევრ ტანჯვა-წამებაც ერგებიათ ბედად. ეს ადამიანები ბევრ ადგილზე ყოფილან, ბევრ ომში ებრძოლ

საერთაშორისო
დეკალური ცხოვრება
ცხოვრება

ვალენტინა ტერეშკოვა თავისუფლების კუნძულზე

ჰავანა, 9 ოქტომბერი. (საკდესი). 8 ოქტომბერს კოსმონავტი მფრინავი ვალენტინა ტერეშკოვა ეწვია კუბის მშრომელთა რევოლუციურ გაერთიანებას. აქ შეიკრიბნენ ყოველნაირი პროფკავშირის ხელმძღვანელები გაერთიანების გენერალური მდივნის ლასარო პენიას მეთაურობით. იგი გულთბილად მიესალმა მსოფლოს პირველ კოსმონავტ ქალს.

ვალენტინა ტერეშკოვამ უამბო შეკრებილთ, თუ როგორ იფრინა, და უპასუხა დამსწრეთა შეკითხვებზე.

კოსმოსის გმირი იყო აგრეთვე კუბის სამი ჟურნალის რედაქციებში, სადაც გულთბილად შეხვდნენ რედაქციათა თანამშრომლები.

შეხვედრები ავსტრალიაში

კანბერა, 8 ოქტომბერი. (საკდესი). „ჩვენ განსაკუთრებით მოხარული ვართ მივესალმოთ იმ ქვეყნის დელეგაციას, სადაც მიღწეული იყო შეთანხმება ატომური იარაღის გამოცდის ნაწილობრივი აკრძალვის შესახებ, ესე იგი პირველი ნაბიჯი გადადგა საყოველთაო და სრული განიარაღების გზაზე", — განაცხადა დღეს პარლამენტის დეპუტატმა ჰაილენმა საბჭოთა კავშირის მშვიდობის დაცვის კომიტეტის დელეგაციისა და ლეიბორისტ პარლამენტარების შეხვედრაზე.

ავსტრალიელ პარლამენტარებთან შეხვედრის შემდეგ საბჭოთა დელეგაცია, რომელსაც პროფესორი ვ. მ. ჩხიკვაძე მეთაურობს, მიიღო ოპოზიციის ლიდერმა კოლუელმა. მან აგრეთვე დიდი კმაყოფილება გამოთქვა ატომური იარაღის გამოცდის ნაწილობრივი აკრძალვის ხელშეკრულების დადების გამო.

უკვე 20 დღეა, რაც საბჭოთა დელეგაცია ავსტრალიაში იმყოფება.

მელბურნში ჩხიკვაძე მიიღო ავსტრალიის პროფკავშირების საბჭოს თავმჯდომარემ მონკმა. „ავსტრალიის პროფკავშირები და მთელი ავსტრალიელი ხალხი, — განაცხადა მონკმა, — სიხარულით შეხვდნენ მოსკოვის ხელშეკრულების დადების ცნობას ატომური იარაღის გამოცდის ნაწილობრივი შეწყვეტის შესახებ".

დრამატურგი ა. ვ. სოფრონოვი შეხვდა სიდნეის, მელბურნისა და სხვა ქალაქების მწერლებსა და თეატრალურ მოღვაწეებს.

მრავალი შეხვედრის დროს ავსტრალიელმა საზოგადო მოღვაწეებმა განაცხადეს, რომ მხურვალედ უჭერენ მხარს საბჭოთა კავშირის მშვიდობისმოყვარულ პოლიტიკას და აღნიშნეს ნ. ს. ხრუშჩოვის დიდი დამსახურება ხალხთა შორის მშვიდობისა და მეგობრობის განმტკიცებაში.

ხვალ დელეგაცია ახალ ზელანდიაში გაემგზავრება.

რეპრესიები გრძელდება

ჰავანა, 8 ოქტომბერი. (საკდესი). კარაკასში გრძელდება რეპრესიები ვენესუელის კომუნისტური პარტიის და პარტია „მემარცხენეთა რევოლუციური მოძრაობის" ხელმძღვანელთა წინააღმდეგ, იუწყება პრენსა ლატინას საგაზეთო. დედაქალაქის მთელ რიგ ადგილებში ხდება შეტაკება რეპრესიულ ძალებსა და პატრიოტებს შორის. ორივე მხრივ არის მსხვერპლი. დაპატიმრებულთა რიცხვმა 6 ოქტომბრის საღამომდე 600-ს მიაღწია.

მონათვაჭროგა საუდის არაბეთში

სანა, 8 ოქტომბერი. (საკდესი). ადენის გაზეთი „ფატატ ალ-ჯაზირა" იუწყება, რომ საუდის არაბეთის მთავრობამ დეკრეტით დაადგინა მონების ახალი ფასები. ამ დეკრეტით მონათმფლობელებს შეუძლიათ გაყიდონ მონა მამაკაცი 250 ინგლისურ გირვანქად და ქალი — 350 გირვანქად. მთავრობამ ვალდებულება იკისრა მონათმფლობელებს აუნაზღაუროს სხვაობა მონების ძველ და ახალ ფასებს შორის.

შეწყდეს ჯერარი და რეპრესიები

ნიუ-იორკი, 9 ოქტომბერი. (საკდესი). გუშინ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის XVIII სესიის დღის სხდომაზე საერთო დისკუსიაში გამოვიდა კონგოს პრეზიერ-მინისტრი ადული, რომელიც მიესალმა მოსკოვის ხელშეკრულებას ატომური იარაღის გამოცდის ნაწილობრივი აკრძალვის შესახებ. ეს იგი პირველი ნაბიჯი გადადგა საყოველთაო და სრული განიარაღების გზაზე", — განაცხადა დღეს პარლამენტის დეპუტატმა ჰაილენმა საბჭოთა კავშირის მშვიდობის დაცვის კომიტეტის დელეგაციისა და ლეიბორისტ პარლამენტარების შეხვედრაზე.

ავსტრალიელ პარლამენტარებთან შეხვედრის შემდეგ საბჭოთა დელეგაცია, რომელსაც პროფესორი ვ. მ. ჩხიკვაძე მეთაურობს, მიიღო ოპოზიციის ლიდერმა კოლუელმა. მან აგრეთვე დიდი კმაყოფილება გამოთქვა ატომური იარაღის გამოცდის ნაწილობრივი აკრძალვის ხელშეკრულების დადების გამო.

უკვე 20 დღეა, რაც საბჭოთა დელეგაცია ავსტრალიაში იმყოფება.

მელბურნში ჩხიკვაძე მიიღო ავსტრალიის პროფკავშირების საბჭოს თავმჯდომარემ მონკმა. „ავსტრალიის პროფკავშირები და მთელი ავსტრალიელი ხალხი, — განაცხადა მონკმა, — სიხარულით შეხვდნენ მოსკოვის ხელშეკრულების დადების ცნობას ატომური იარაღის გამოცდის ნაწილობრივი შეწყვეტის შესახებ".

დრამატურგი ა. ვ. სოფრონოვი შეხვდა სიდნეის, მელბურნისა და სხვა ქალაქების მწერლებსა და თეატრალურ მოღვაწეებს.

მრავალი შეხვედრის დროს ავსტრალიელმა საზოგადო მოღვაწეებმა განაცხადეს, რომ მხურვალედ უჭერენ მხარს საბჭოთა კავშირის მშვიდობისმოყვარულ პოლიტიკას და აღნიშნეს ნ. ს. ხრუშჩოვის დიდი დამსახურება ხალხთა შორის მშვიდობისა და მეგობრობის განმტკიცებაში.

ხვალ დელეგაცია ახალ ზელანდიაში გაემგზავრება.

ავსტრალიელ პარლამენტარებთან შეხვედრა

გენერალური ასამბლეის სესიაზე

ნიუ-იორკი, 8 ოქტომბერი. (საკდესი). დღეს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის დილის პლენარულ სხდომაზე გამოვიდნენ ფილიპინების, ნორვეგიის, ბელგიისა და სირიის წარმომადგენელნი, რომლებმაც განაგრძეს საერთო დისკუსია. ფილიპინების საგარეო საქმეთა მინისტრი სალვადორ ლოპესი მიესალმა საერთაშორისო დაძაბულობის შენელებას და კმაყოფილება გამოთქვა მოსკოვის ხელშეკრულების დადებისა და იმის გამო, რომ სსრ კავშირის, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და ინგლისის საგარეო საქმეთა მინისტრების შეხვედრებზე პრინციპულად მიღწეულია შეთანხმება — აიკრძალოს ატომური იარაღით აღჭურვილი ობიექტების გაყვანა ორბიტაზე. ლოპესი შეეხო სამხრეთ ვიეტნამში ადამიანის უფლებათა დარღვევის საკითხს, რომელსაც გენერალური ასამბლეა იხილავს, და საჭიროდ მიიჩნია გაიზავნოს სამხრეთ ვიეტნამში მეთვალყურეთა კომისია და შეწყდეს დისკუსია ამ საკითხზე კომისიის მოხსენების მიღებამდე თავისი გამოსვლის მნიშვნელოვანი ნაწილი ლოპესმა მიუძღვნა ლაოსში შექმნილ მდგომარეობას და უთანხმობებს ფილიპინებსა და მალაიზიის ფედერაციას შორის.

ნორვეგიის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ლანგემ აღნიშნა, რომ მოსკოვის ხელშეკრულების ხელმოწერისა შედეგად ახლანდელი ასამბლეის მუშაობა უფრო დამიმედებელ ატმოსფეროში მიმდინარეობს.

შემდეგ ლანგემ, რიგა გერმანიის პრობლემაზე ლაპარაკობდა, სამართლიანად გაუსვა ხაზი, რომ „სანამ ცენტრალურ ევროპაში არ იქნება მიღწეული გონივრული და სამართლიანი სამშვიდობო მოწესრიგება, ევროპის კონტინენტზე ვერ დამყარდება სიმშვიდე". მაგრამ აქვე მან გამოიყენა დასავლეთგერმანელი რევანშისტების „მოსაზრებანი" და განაცხადა, რომ საჭიროა „დასავლეთ ბერლინის მოსახლეობას შეუნარჩუნონ თავისუფლება".

ბელგიის საგარეო საქმეთა მინისტრი სპაააკი მიესალმა ხელშეკრულების დადებას ატომური იარაღის გამოცდის აკრძალვის შესახებ როგორც დიდმნიშვნელოვან ნაბიჯს საერთაშორისო დაძაბულობის შენელებაში. პრემიერი ხრუშჩოვი, თქვა ბელგიის საგარეო საქმეთა მინისტრმა, გვთავაზობს მშვიდობიან თანაარსებობას, ორი სისტემის მშვიდობიან შეჯიბრებას. დიდი შეცდომა იქნებოდა, რომ ამ წინადადებას არ დავეთანხმოთ. თავისი გამოსვლის მნიშვნელოვანი ნაწილი სპაააკმა მიუძღვნა „ევროპის საერთო ბაზრის" შექმნას. იგი შეეხო კოლონიურ საკითხებს და მოუწოდა „ასპბლეას დაიცვას „ზომიერება".

ბელგიის წარმომადგენელმა საჭიროდ მიიჩნია გაგრძელდეს „გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ოპერაციები კონგოში".

ინგლისი, თქვა თავის სიტყვაში სირიის დელეგატმა, ხელს უშლის იმას, რომ განხორციელდეს დეკლარაცია კოლონიური ქვეყნებისა და ხალხებისათვის დამოუკიდებლობის მინიჭების შესახებ. განხორციელდეს, კერძოდ, ვრცელ ტერიტორიებზე არაბეთის ნახევარკუნძულის სამხრეთით და სპარსეთის ყურის რაიონში. ინგლისის მთავრობას სურს, რომ ეს უმდიდრესი ტერიტორიები კვლავაც დარჩეს ბრიტანეთის იმპერიალიზმის უღელქვეშ. მაგრამ კიპლინგის დრო გავიდა, და არაბთა სამყარო, რომელიც გაერთიანების პროცესს განიცდის, თქვა სირიის წარმომადგენელმა, მიჯღწევს იმას, რომ განთავისუფლდეს არაბული აღმოსავლეთის რაიონები, რომლებიც ჯერ კიდევ უცხოეთის უღელქვეშ იმყოფებიან.

თავისი გამოსვლის დასარჩენი ნაწილი სირიის დელეგატმა პალესტინის პრობლემას მიუძღვნა.

სხვადასხვა მერიდიანზე

□ 7 ოქტომბერს ვანდენბერგის (კალიფორნია) ავიაბაზიდან საკონტინენტთაშორისო რაკეტა ატლასი-დ გაშვების რამდენიმე წამის შემდეგ აფეთქდა. ეს უკვე მეორე წარუმატებელი ცდაა ამ უკანასკნელ ოთხ დღეში ამერიკის შეერთებული შტატების გაუშვან ატლასი ჰაერში. აფეთქების მიზეზი უცნობია.

□ ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტმა კენედიმ თეთრ სახლში მიიღო საფრანგეთის საგარეო საქმეთა მინისტრი კუვ/დე მიურვილი. უცხოეთის სააგენტოთა ცნობით, შეხვედრის მსვლელობაში კენედიმ და კუვ დე მიურვილმა განიხილეს ეკონომიური და სამხედრო საკითხები, აგრეთვე საკითხები, რომლებიც ეხება მდგომარეობას ეკრანებში.

□ საფრანგეთის მთის რაიონში — იურაში, შვეიცარიის საზღვარზე, დაიწყო საფრანგეთის არმიის დიდი მანევრები. მანევრები წარმოებს ექვსი დივერტამენტის ტერიტორიაზე.

□ ძლიერი გრიგალის შედეგად, რომელიც 7 ოქტომბერს თავს დაატყდა აღმოსავლეთ პაკისტანს, ძლიერად დაზიანდა ქალაქი ქამილა. ათასზე მეტი სახლი დაინგრა. არის ადამიანთა მსხვერპლი. (საკდესი).

სანტო-დომინგოში შემოღებულია საალყო წესები

ლონდონი, 8 ოქტომბერი. (საკდესი). დომინგოს რესპუბლიკის დედაქალაქში სანტო-დომინგოში გუშინ საღამოს შემოიღეს საალყო წესები, იუწყება რეტერის საგაზეთო. აკრძალულია კრებების, მიტინგების, დემონსტრაციების მოწყობა.

ეს ღონისძიება, აღნიშნავს საგაზეთო, მიღებულია მას შემდეგ, რაც სანტო-დომინგოს უნივერსიტეტის სტუდენტებმა მოაწყეს საპროტესტო დემონსტრაცია პრეზიდენტ ხუან ბოშის ჩამოგდების წინააღმდეგ. დაპატიმრებულია 60 სტუდენტი.

უგანდა სადღესასწაულოდ არის მორთული

კამპალა, 9 ოქტომბერი. საკდესის კორესპონდენტი ვ. ასტაფიევი იტყობინება:

უგანდის დედაქალაქი კამპალა და ამ ქვეყნის სხვა ქალაქები და სოფლები სადღესასწაულოდ არის მორთული. დღეს აღმოსავლეთ აფრიკის ამ პატარა ქვეყნის ხალხი ორ ღირსშესანიშნავ მოვლენას ზეიმობს: დამოუკიდებლობის გამოცხადების წლისთავსა და უგანდის მიერ ახალი სტატუსის — დამოუკიდებელი სუვერენული სახელმწიფოს სტატუსის მიღებას.

უკანასკნელმა ინგლისელმა გენერალ-გუბერნატორმა გუშინ სამუდამოდ დატოვა უგანდის ტერიტორია. დღეს უგანდის ეროვნულ კრებაში მოეწყობა უგანდის პირველი აფრიკელი პრეზიდენტის ჯონიამ ფრედერიკ მუტესას მიერ ფიცის დადების ცერემონია.

ინგლისის გენერალ-გუბერნატორის ინსტიტუტის ლიკვიდაცია ნიშნავს, რომ უგანდა ინგლისის დომინიონი აღარ არის.

დღესასწაულზე კამპალაში მრავალრიცხოვანი სტუმრები ჩამოვიდნენ მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან. მათ შორის, კონგოს ეროვნული გმირის პატრის ლუმუმბას ქვრივი — პოლინ ოპანგა ლუმუმბა.

* * *

უილიამ ფრედერიკ მუტესა II დაიბადა 1924 წელს უგანდის ტრადიციული მმართველის (კაბაკას) ოჯახში, დაწყებითი განათლება ბუდოს სამეფო კოლეჯში მიიღო. 1939 წელს მამის, სიკვდილის შემდეგ, არჩეული იყო უგანდას კაბაკად. 1945-დან 1947 წლამდე განათლება განაგრძო კემბრიჯში, სადაც სწავლობდა ისტორიას, სამართალსა და ეკონომიურ მეცნიერებებს. 1953 წელს პოლიტიკური მოტივებით გასახლებული იყო ლონდონში. 1955 წელს მას ნება დართეს უგანდაში დაბრუნებულიყო. 1961 წელს ინგლისის ხელისუფლებასან ხანგრძლივი მოლაპარაკების შემდეგ მან ხელი მოაწერა შეთანხმებას. რომლითაც გათვალისწინებული იყო, რომ უგანდა რჩებოდა უგანდის შემადგენლობაში როგორც ფედერაციული სახელმწიფო.

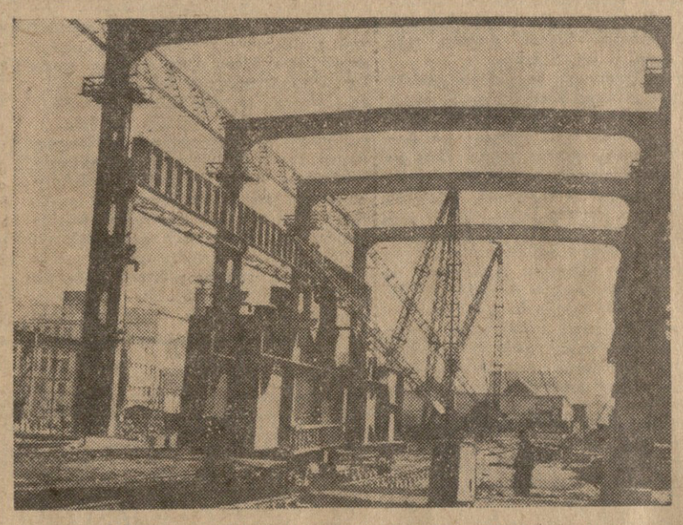

ვლზენის ვ. ი. ლენინის სახელობის მანქანათსამშენებლო ქარხანა ერთ-ერთი უდიდესი საწარმოა ჩეხოსლოვაკიის სოციალისტურ რესპუბლიკაში. ქარხანა ამზადებს ორთქლის ტურბინებს, კომპრესორებს, მოწყობილობას შახტებისათვის, მაღაროებისათვის, მეტალურგიული და ქიმიური მრეწველობის საწარმოებისათვის.

ქარხნის წინაშე მდგომი უდიდესი საწარმოო ამოცანები ძველი საამქროების რეკონსტრუქციასა და მოდერნიზაციას და ახლების მშენებლობას მოითხოვენ.

სურათზე: ახალი საამქროს მშენებლობა.

ფოტო ჩტკ-საკდესისა.

ბულგარეთი ეგვიპტეს ეხმარება

ბულგარეთი ეგვიპტეს ეხმარება ელექტროენერგეტიკის, ელექტროტექნიკურ, ქიმიურ, ტექსტილის, ტანსაცმლის, ფეტვის, ბამბის, ბრინჯის, ბოსტნეულის, ხილის, ეთერზეთოვანი კულტურების, ბალახეულობის, ბაღეულობის, ბაღის, ბაღეულობის, ბაღის, ბაღეულობის, ბაღ

ჯუზეპე ვერდის დაბადების 150 წლისთავის გამო

რევოლუციის დიდი მაესტრო

„ისევე როგორც ყოველი მძლავრი ტალანტი, ვერდი ასახავს თავის ეროვნებასა და თავის ეპოქას, იმავ ოპერაში ... ყველაზე ნიადაგის ყველაზე, იგი ძმა თანამედროვე იტალიისა...“, წერდა ვერლი შესახებ გამოჩენილი ოპერა კრიტიკოსი სეროვი.

სამართლიანად უწოდეს ვერდის „მე-19 საუკუნის ევროპული ეპოციური ცხოვრების მემატიანე“. მისი შემოქმედება თავისი დროის კოლოსალური მუსიკალური ენციკლოპედიაა.

ვერდის სახით იტალიურ მუსიკას მოევლინა არა მარტო უდიდესი კომპოზიტორი, არამედ დიდი მოქალაქე—დემოკრატი, პატრიოტი. მთელი თავისი შემოქმედებით იგი დაკავშირებულია იტალიური საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველაზე პროგრესულ, რევოლუციურ ტენდენციებთან.

„იმას, რასაც მე და გარიბალდი ვაკეთებთ პოლიტიკაში, რასაც ჩვენი საერთო მეგობარი მანზონი აკეთებს პოეზიაში, იმას თქვენ აკეთებთ მუსიკაში. ჩვენ ყველანი როგორც შეგვიძლია ვემსახურებით ხალხს. ახლა, როგორც არასოდეს, იტალიას ესაჭიროება თქვენი მუსიკა“ — სწერდა ვერდის 1848 წელს იტალიის ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ბელადი მაძინი.

კომპოზიტორის მთელი შემოქმედება გამსჭვალულია უდიდესი პრინციპოვნებით, ოპტიმიზმით, ღრმა იდეურობით, ჰუმანურობით. „ვერდისათვის ღმერთობა რომ შეგეთავაზებინათ, იგი უარს იტყოდა, რადგან ყველაზე მეტად მას ადამიანობა სწამდა“ (ბოტკო). დიდი მუსიკოსის ხელოვნება ხალხის წიაღიდან არის გამოსული. იგი აზროვნებს როგორც ჭეშმარიტად სახალხო კომპოზიტორი, თუმცა არსად არ იყენებს ხალხურ მასალას, პირიქით, მისი შელოდიები გახალხურდა.

ვერდის შემოქმედება წმინდა იტალიური ეროვნული მოვლენაა. ამ გარემოებისათვის თვით კომპოზიტორს არაერთგზის გაუსვამს ხაზი. ამავე დროს მისმა გენიამ ორგანულად აითვისა მსოფლიო მუსიკალური კულტურის საუკეთესო ტრადიციები.

სამოღვაწეო ასპარეზზე ვერდი მაშინ გამოვიდა, როდესაც იტალიური მუსიკალური კულტურა კრიზისს განიცდიდა: იტალიური ოპერის მსოფლიო ავტორიტეტი შერყეული იყო. „პეზაროს გედი“ — როსინი დიდი ხანია დადუმდა. ბელინი სრულიად ახალგაზრდა გარდაიცვალა.

ახალგაზრდა ვერდის იმთავითვე მტკიცედ მოიპოვა პირველობა იტალიის საოპერო სცენაზე. მისი სახით იტალიური ოპერა კვლავ გამოდის ჰეგემონის როლში დასავლეთ ევროპას მუსიკალურ ასპარეზზე. წინამორბედებთან შედარებით ვერდი არაჩვეულებრივად აფართოებს თემატიკას, მუსიკალური აზროვნების დიაპაზონს. მთავარნებისათვის იგი მიმართავს შექსპირს, შილერს, ჰიუგოს, ბაირონს, დუმასს.

ვერდის საოპერო დრამატურგიის თემად იქცევა ფეოდალური და ბურჟუაზიული საზოგადოების ორტაღნებში მიმდინარე პიროვნების ტრაგედია. ამ კოფლიქტს ვერდი არაჩვეულებრივ სიძლავრესა და ტრაგედიულ გაქანებას ანიჭებს.

თავისი ოპერების ცენტრალურ ფიგურებად კომპოზიტორს გამოჰყავს ხალხს წიაღიდან გამოსული, „პლებეური“ გმირები (რიგოლეტო, მანრიკო, ვიოლეტა, სიმონ ბოკანეგრა და სხვ.), რომლებიც კეთილშობილური იდეალების, ადამიანური მორალის მატარებლები არიან. ასეთ გმირებს არ იცნობდა ძველი ოპერა.

ამავე დროს ვერდი პროგრესული რომანტიზმის მედროშედ გვევლინება იტალიის ცხოვრებაში პელეკოსთან, მანზონისთან და სხვებთან ერთად. მთელი მისი შემოქმედება რომანტიული ალმაფრენით და პათოსით არის გამსჭვალული. ეს არის დიდი გზნების, დიდი ენებების, მებრძოლი რევოლუციური რომანტიზმი. ვერდის უყვარდა ჰიუგო — ეს „მსოფლიოში ყველაზე მეტად ოპერული პოეტი“ (ლაროში). მისი დრამების სიუჟეტზე აქვს დაწერილი ვერდის თავისი განთქმული ოპერები „ერნანი“ და „რიგოლეტო“. საინტერესო პარალელს ვერდისა და ჰიუგოს შორის ატარებს ბერნარდ შოუ: „ვერდის გენია, ისევე როგორც ჰიუგოს გენია, იყო ჰიპერბოლური და გრანდიოზული. ჩვეულებრივ ენებებს იგი გამოხატავდა ისეთი სიძძაფრით, რომ ისინი იძენდნენ სიდიადის ხასიათს“.

კომპოზიტორის პიროვნებაში ორგანულად არის შერწყმული საუკუნოვანი ტრადიციების მემკვიდრე და ნოვატორი. მისი შემოქმედება წარმოადგენს იტალიური საოპერო კულტურის ევოლუციის განზოგადებას, სინთეზს. მეორე მხრივ ეს არის სრულიად ახალი სიტყვა, ახალი ეტაპი არა მარტო

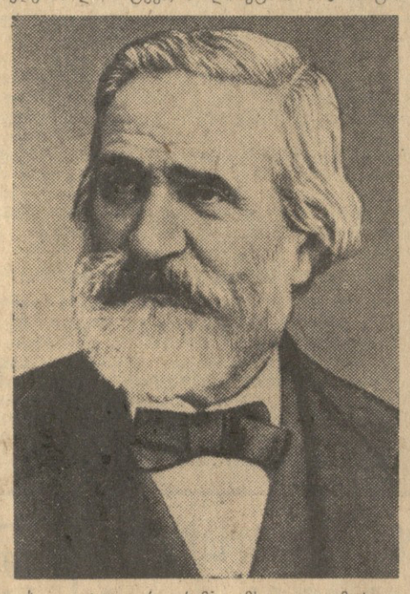

იტალიურ, არამედ მსოფლიო მუსიკალურ კულტურაში.

პრობლემა „მირბეს ხასიათებისა და სიუჟეტისა ვერდის მუსიკალური დრამატურგიის ქვაკუთხედია. როგორც წესი, ხასიათების პრობლემის გადაჭრას იგი იძლევა ძძაფრ სიტუაციებში, ვერდის ყურადღების ცენტრშია ცოცხალი ადამიანი. კომპოზიტორი ოცნებობს ისეთი ოპერის შექმნაზე, „რომელიც აღსავსე იქნებოდა მხოლოდ ადამიანური ვნებებით, ტანჯვის, სიხარულის, შურისძიების, კვნესის ინტონაციებით. რა საჭიროა მრავალსიტყვიანი ფრაზები, რომლებსაც სულერთია ვეკრავინ არჩევს, როცა ისინი მუსიკაში ყოერენ. არა, მხოლოდ ადამიანთა ხასიათები და მათი საქციელი, კონფლიქტები შეიძენენ იქცნენ მუსიკად, აბსტრაქტული სიტყვა კი არასოდეს“, — ამბობდა ვერდი.

ამასთანავე ვერდი დიდი ფსიქოლოგია. მის მუსიკალურ პორტრეტებს ახასიათებს ჭეშმარიტად შექსპირული მრავალმხრივობა.

სცენიური მოქმედების დინამიკურობით ვერდი სწორუპოვარია მე-19 საუკუნის ევროპულ მუსიკაში. ერთადერთი ანალოგი ამ მხრივ ბიზეს „კარმენია“. ვერდი აზროვნებს დრამატულად. იგი არა მარტო გენიალური მელოდისტია, არამედ თეთქმის განუმეორებელი დრამატურგიც. მმაფრი დრამატული სული ჩქეფს მის თითქმის ყველა ოპერაში. ყოველივე ამას ხელს უწყობს მუსიკალური ენის, მასალის იმგვიანი კომპაქტურობა, ფორმის ლაკონიზმი.

წამყვანი როლი მის ოპერებში ენიჭება ვოკალურ-მელოდიურ სწყისს. ვერდი აზროვნებს მელოდიებით. იგი უბადლო ოსტატია დრამატული მელოდიისა, რომელშიც შერწყმულია პლასტიკა და ემოცია.

კომპოზიტორი გვაოცებს თავისი პიროვნებისა და მხატვრული აზროვნების იმგვიანი მთლიანობით. მთელი მისი შემოქმედება ვითარდება ერთი აღმავალი ხაზით, უაღრესად პლასტიკურად, ორგანულად და მწვერვალს აღწევს ღრმა მოხუცებულობაში.

ᲫᲔᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲘᲡ პირველი პერიოდით (ორმოცდაანი წლები) ვერდი მთლიანად უკავშირდება ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობას. ცხობილია ის კოოლსალური საზოგადოებრივი რეზონანსი, რომელიც ჰქონდა ვერდის ამ პერიოდის ოპერებს თანამედროვეებში. ამ ოპერებმა ეროვნული კომპოზიტორის სახელი მოუხვეჭეს ვერდის. „მუსიკალური ჰარიბალდი“, „იტალიური რევოლუციის მაესტრო“—ეს გამოთქმები ყველაზე მეტად შეეფერება სწორედ ამ პერიოდის ვერდის.

შემოქმედების მეორე პერიოდი მოიცავს ორმოცდათიან-სამოციან წლებს. ოთხი წლის განმავლობაში — 1851-1854 წლებში ვერდი წერს 3 ოპერას—„რიგოლეტოს“, „ტრუბადურს“, „ტრავიატას“, რომლებითაც იგი პირველად გამოდის მსოფლიო მუსიკალურ ასპარეზზე. ამ ოპერებში ვერდი აღწევს მუსიკალურ-დრამატული გამომსახველობის ისეთ მწვერვალებს, რომლებიც მანამდე არ იცოდა იტალიურმა ოპერამ. ღრმავდება და მდიდრდება მუსიკალურ გამომსახველ სამუალებათა სფერო, თანმიმდევრული და ლოგიკური ხდება დრამატული განვითარების ხაზი, ოთულდება ხასიათები, მკვეთრად ძლიერდება რეალიზმის ელემენტები.

კომპოზიტორის შემოქმედება თავის მწვერვალს აღწევს მესამე პერიოდში (სამოცდაათიანი წლებიდან). ამ პერიოდში ვერდი ქმნის სულ სამ ოპერას („აიდა“, „ოტელო“, „ფალსტაფი“) და რეკვიემს, მიძღვნილს მანზონის ხსოვნისადმი. სამაგიეროდ ეს პერიოდი ყველაზე მონუმენტური, დრამატული და ღრმაა.

ამ პერიოდის პირველი ოპერა „აიდა“ (1871 წ.) განსაკუთრებით იმით არის საინტერესო, რომ იგი ერთი მხრივ აჯამებს ვერდის განვლილ შემოქმედებითს გზას, მეორე მხრივ კი ამზადებს მუსიკალური დრამის შექმნას, რაც ბრწყინვალედ იქნა რეალიზებული „ოტელოში“.

თოთმეტი წლის დუმილს „აიდას“ შემდეგ მოჰყვა გენიალური „შექსპირული“ ოპერები „ოტელო“ და „ფალსტაფი“ — ვერდის შემოქმედების ნამდვილი მწვერვალები.

თამამად შეიძლება ითქვას, რომ თავის ორ უკანასკნელ საოპერო ოპუსში ვერდი გვევლინება როგორც შექსპირის კონგენიალური მუსიკოსი-დრამატურგი. ეს ოპერები გვაოცებენ ფსიქოლოგიური სიღრმით, ემოციების სიმდიდრით, ნოვატორული სიოამამით, ჭეშმარიტად შექსპირული გაქანებით. მეთოთვეთხუთ ჩვენს შეიეცარიელ მოჭადრაკე მეგობრებს, ლამაზ ტბებს, მთებს, მათ შორის მძლავრ მონბლანს, და პრაღაზე გავლით მოსკოვში გაფრინდით. პრაღაში შეგხვდით ნინო გრუზკოვა-ბელსკას, რომელიც მთავარი არბიტრი იყო ე. ბიკოვას და ნ. გაფრინდაშვილის მატჩში. ნ. გრუზკოვა-ბელსკა დიდი ემაყოფილებით იგონებს 1962 წლის ოქტომბრის საზეიმო დღეებს, როცა თბილისის საზოგადოებრიობა ნონა გაფრინდაშვილს ხვდებოდა.

ვასილ სმისლოვი მოსკოვში დავტოვე და რამდენიმე დღის შემდეგ კვლავ ჩავჯექი „ტუ-104“-ში, ამჯერად მ. ბოტვინიკთან ერთად. ორი წლის წინთ მ. ბოტვინიკმა „სალთად“ მოიარა ამერიკაკავკასიის რესპუბლიკების დედაქალაქები. ახლა უკვე „ზედმეტი ტვირთი“ დაჯაქეს: არასასიამოვნო წინასართი „ექს“.

მივფრინავთ მინერალური წყლების თავზე, ვხედავთ მძლავრ იალბუზს, ყაზბეგს, მალე თბილისში ვიქნებით. მოჭადრაკის გული, მაჯა უფრო ძლიერად სცემს. აბა როგორ? ჩვენ კავკასიაში ვართ, თბილისში, ქალთა შორის ჩემპიონის რეზიდენციაში! არ ვიცი, ფრენის ამ წუთებში, ძირს დაჭვების მოშენტში რას გრძნობს და ფიქრობს მ. ბოტვინიკი. მაგრამ ფაქტი უდავოა. ორი წლის მანძილზე საჭადრაკო სამყაროში გასაოცარი ამბები მოხდა, აშკარად საჭადრაკო კავკასიის სასარგებლოდ. ჭადრაკის სამყაროს ფლობენ კავკასიის მთების შვილები — ქალი და ვაჟი. ამიტომ ყოველი კატეგორიის მოჭადრაკე მოვალეა საქართველოს მიწაზე ფეხის დადგმისას წარმოთქვას: სალამი ნონა გაფრინდაშვილს, თავსა ვხრი ძველი თბილისის წინაშე!

ჩვენი ნონა გაფრინდაშვილი, ბაქოელი ტატიანა ზატულოვსკაია და მინსკელი კირა ზვორიკინა როგორც ცნობილია, იბრძოდნენ ჩვენი ქვეყნის სპორტული ღირსებისათვის ქალთა ოლიმპიადაზე იუგოსლავიაში. ოლიმპიადა მიმდინარეობდა შესანიშნავ კურორტ სპლიტში ადრიატიკის ზღვაზე და ჩვენმა მოჭადრაკე ქალებმა თითქმის ვერ მოასწრეს სპლიტის ბუნების სილამაზით დატკბობა, რადგან უაღრესად დაძაბული მუშაობა ჰქონდათ. საქმე ის არის, რომ ქალთა ოლიმპიადაში თამაში მხოლოდ ორ დაფაზე წარმოედგა. თამაში ოთხ (ან უფრო მეტ) დაფაზე რომ ყოფილიყო, საბჭოთა მოჭადრაკეების უპირატესობა მეტად დიდი იქნებოდა. მაგრამ ორ დაფაზე თამაშის დროს შესაძლოა შემთხვევითობამაც შეასრულოს როლი. ორ დაფაზე თამაშის პირობებში მოვეოდოთ, რომ იუგოსლავიელებს ვ. ნედელკოვიჩსა და მ. ლაზარევიჩს შეეძლოთ სერიოზული კონკურენცია გაეწიათ ჩემპიონთა ჩვენი ნონა ფაფარაშვილისათვის. მაგრამ, როგორც უკვე თქვენ იცით, ეს ასე არ მოხდა.

როგორც ცნობილია, შეიეცარიაში გაიმართა ფიდეს კონგრესი. სმისლოვი და მე დავეკისწარით დასკვნითს ბანკეტს, როცა პრეზიდენტმა ფ. როგარდმა ჩვენს დელეგატს ბ. როდიონოვს გადასცა ტიგრან პეტროსიანისა და ნონა გაფრინდაშვილის დიპლომები.

ნონას ეპატიჟებიან სხვადასხვა ქვეყანაში, სხვადასხვა — როგორც ქალთა, ისე მამაკაცთა ტურნირებზე. ყველაზე მოსალოდნელია, რომ გაფრინდაშვილი მონაწილეობას მიიღებს ჰასტინგსის — მამაკაცთა ტურნირში! რა ქალის საქმეაო, იტყვის რობერტ ფიშერი! მაგრამ კოსმოსში ვალენტინა ტერეშკოვას გაფრენის შემდეგ ქალის ავტორიტეტი მსოფლიოში მნიშვნელოვნად გაიზარდა და ახლა შესაძლოა, რომ თვით რობერტ ფიშერი — „ქალთა მოძულე“ აღარ დაიწყებს მტკიცებას, რომ ჭადრაკი ქალის საქმე არ არის.

ჭადრაკის მოყვარულებს შესაძლებლობა ჰქონდათ ენახათ მ. ბოტვინიკი ტელევიზიით გამოსვლაში. მსოფლიოს პირველობაზე მატჩის წაგება დიდ სიამოვნებად ვერ ჩაითვლება. მაგრამ მსოფლიოს ექს-ჩემპიონი უკვე დიდი ხანია დამშვიდდა და მის ჩვეულებრივ ღიმილს ტიგრან პეტროსიანმა ვერაფერი დააკლო. მ. ბოტვინიკს შეიძლება ბევრი შეკითხვა მივცეთ — „რატომ“, „როგორ“ და „რისთვის“? მაგრამ, სამწუხაროდ, ბოტვინიკი ჯერჯერობით თავისი ძველი ჩვეულებისაებრ... დუმს. დასასანებელია. სწორედ დამარცხებულს ხშირად ყველაზე უფრო ზუსტად შეუძლია გამოავლინოს თავისი დამარცხების მიზეზი. ცხადია, რომ გამარჯვებული ყოველთვის კმაყოფილია.

მიხეილ ბოტვინიკს სურს შავი ზღვის ნაპირზე გაიმაგროს ნერვული სისტემა, იბანაოს ხავერდის სეზონში. მაგრამ არა მარტო ეს... მსოფლიოს ექს-ჩემპიონმა თბილისში სეანსები გამართა. მ. ბოტვინიკი 22 დაფაზე ეთამაშა ახალგაზრდობას. მან ძალიან შეაქო თავისი ახალგაზრდა მეტოქეები. საჭადრაკო სკოლაში, რომელსაც საერთაშორისო ოსტატი ვიქტორ გოგლიძე ხელმძღვანელობს, ბოტვინიკი იქონინონ, რომ მიშა შეძლებს განთავისუფლდეს სიტყვა „ექსიაკგან“.

მსოფლიოს ახალი ჩემპიონის ტიგრან პეტროსიანის ავტორიტეტი მას შემდეგ, რაც მან პ. კერესთან ერთად გაარჯვება მოიპოვა ლოს-ანეელოსში, მნიშვნელოვნად გაიზარდა.

საჭადრაკო სამყარო კმაყოფილია იმითაც, რომ მ. ბოტვინიკთან დამქაცეცელი მატჩის შემდეგ ტიგრან პეტროსიანი განცხრომას კი არ მიეცა, არამედ. პირიქით, დიდ ტურნირში მონაწილეობდა. ამჟამად მსოფლიოს ჩემპიონი ცოტას ისვენებს. ეს გასაკვირველი არ არის. იგი მართლაც დაიღალა ჭადრაკის თამაშით.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ • ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ • ᲤᲐᲥᲢᲔᲑᲘ • ᲥᲠᲝᲜᲘᲙᲐ

ᲢᲐᲨᲙᲔᲜᲢᲔᲚᲔᲑᲘ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚ ᲛᲔᲙᲐᲒᲔᲚᲔᲔᲑᲗᲐᲜ

ᲖᲔᲡᲢᲐᲤᲝᲜᲘ. (საკ. კორ.). გულითადად მეგობრობენ „საქკაბელის“ ზესტაფონისა და ტაშკენტის კაბელის ქარხნების კოლექტივები. ამ დღეებში ქართველ მეკაბელეებს ესტუმრნენ ტაშკენტის ქარხნის მუშა-სპორტსმენები. მათ ზესტაფონელმა თანამოსაქმეებმა გულთბილი შეხვედრა მოუწყეს. სტუმარ-მასპინძლებმა ერთმანეთს გაუზიარეს თავიანთი გამოცდილება.

ტაშკენტელმა სტუმრებმა დაათვალიერეს ფეროშენდნობთა ქარხანა, სერგო ორჯონიკიძის სახლ-მუზეუმი და ქალაქის ღირსშესანიშნავი ადგილები.

„ᲠᲣᲡᲣᲚᲘ ᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲚᲘᲡ“ ᲓᲘᲓᲘ ᲬᲐᲠᲛᲐᲢᲔᲑᲐ

ᲖᲣᲒᲓᲘᲓᲘᲨᲘ დიდი წარმატება ჰქონდა გერმანელი კინორეჟისორების ანელი და ანდრე ტორნდაიკების ფილმს „რუსულ სასწაულს“. საკმარისია ითქვას, რომ მარტო კინოთეატრ „საქართველოში“ ფილმს 14 ათასზე მეტი მაყურებელი დაესწრო.

Თ. ᲮᲣᲑᲣᲚᲐᲕᲐ.

Დ. ᲒᲣᲚᲘᲐᲡ ᲮᲡᲝᲕᲜᲘᲡ ᲣᲙᲕᲓᲐᲕᲡᲐᲧᲝᲤᲐᲓ

სოხუმი. (საკ. კორ.). აფხაზეთის სახელმწიფო ფილარმონიის საზაფხულო თეატრის წინ გაიმართა ქ. სოხუმის მშრომელთა მრავალრიცხოვანი მიტინგი, რომელიც მიეძღვნა აფხაზეთის სახალხო პოეტის დიმიტრი გულიას საფლავზე ძეგლის გახსნას.

მიტინგი შესავალი სიტყვით გახსნა საქართველოს კომპარტიის აფხაზეთის საოლქო კომიტეტის პირველმა მდივანმა მ. ბღაჟბამ.

აფხაზეთის სახალხო პოეტის დ. გულიას ცხოვრებასა და მოღვაწეობაზე ილაპარაკეს თავიანთ გამოსვლებში აფხაზეთის მწერალთა კავშირის მდივანმა ი. თარბამ, პოეტმა კ. კალაძემ, ისტორიულ მეცნიერებათა დოქტორმა შ. ინაო-იამ და სხვ.

სსრ კავშირის მწერალთა კავშირის სახელით გამოვიდა მწერალი კ. სიმონოვი.

დ. გულიას ძეგლის ავტორია ახალგაზრდა მოქანდაკე გ. რუხაძე.

ᲩᲐᲫᲘᲠᲣᲚᲘ ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲡᲐᲘᲓᲣᲛᲚᲝᲔᲑᲐ

ᲓᲘᲜᲝ

ᲓᲐᲠᲑᲐᲖᲨᲘ სინათლე ჩაქრა. ეკრანზე გამოჩნდა ცისფრად მოლივლივე ზღვა. ლაღად დასრიალებენ ფერად-ფერადი თევზები. აგერ ზღვის ბინადართ ადამიანებიც მოჰყვნენ. ისინი თავზე ჩამოცმული სპეციალური სასუნთქი აპარატით თავისუფლად დანავარდობენ ზღვის სიღრმეში. უცებ ერთმა მათგანმა რაღაც შეამჩნია და უფრო ღრმად დაეშვა ფსკერისაკენ. მას მეორე მიჰყვა, მესამე. ფსკერზე მოზრდილი ქვა იდო. დიდი წვალებით შეძლეს ქვის გადაბრუნება. ზედ რაღაც გამოსახულება შენიშნეს. ცოტაც, და გამოსახულება თანდათანობით დაიწმინდა. — ქვაზე გამოყვანილი იყო ქალის და ბავშვის ფიგურები.

ეკრანზე გამოსახულება გაქრა. დარბაზში ჩვენს გარდა მხოლოდ ერთი მაყურებელია. — ამ ფილმის დამდგმელი რეჟისორი, ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე ირაკლი კანდელაკი.

— თქვენ ახლა მხოლოდ პატარა ნაწყვეტი ნახეთ იმ ფილმისა, რომლის გადაღებაც უკვე თითქმის დაამთავრა ჩვენმა შემოქმედებითმა ჯგუფმა, — გვეუბნება რეჟისორი

— ეს რა ფილმია, რას ასახავს იგი?

— დაინტერესებული ვეკითხებით კანდელაკს, რომელიც ფილმის ჩვენების დროს შენიშვნებს იწერდა ბლოკნოტში.

ამ ფილმს, — გვეუბნება იგი, — ერქმევა „ჩაძირული ქალაქის საიდუმლოება“. ჯერ კიდევ რამდენიმე ხნის წინათ მეცნიერებისათვის საიდუმლოებით იყო მოცული შავიზღვისპირეთის უძველესი ანტიკური ქალაქის დიოსკურიის ტრაგიკული ისტორია. უკანასკნელი ათეული წლების მანძილზე სოხუმის აურის დასახლების რაიონში ფსკერზე აღმოაჩინეს ქალაქის ნაშთები, იპოვნეს უძველესი ნივთები, რომლებიც დაცულია, აფხაზეთის სახელმწიფო მხარეთმცოდნეობის მუზეუმში. დროთა განმავლობაში ზღვის ტალღები ნაპირზე ისვრიან ხოლმე ორიათასხუთასი წლის წინათ დალუპული ანტიკური ქალაქის ნაშთებს.

ჩვენმა შემოქმედებითმა ჯგუფმა გადაწყვიტა გადაეღო ზღვის ფსკერზე დამარხული ქალაქი, ეჩვენებინა ფართო მაყურებლისათვის ამ ქალაქის ოლიმპიადენ, ისტორიული ანალოგიებიც ... ისტორიას, ალდგენენ უძველესი ხანის მოვლენებს.

ფილმი იქმნება აფხაზი მწერლის მიხეილ ლაკერბაიას სცენარის მიხედვით. გადაღებისათვის, რომელიც მეტწილად წყალქვეშ უნდა მომხდარიყო, მოვიწვიეთ ამ საქმის საუკეთესო ოსტატი, მოსკოვის სამეცნიერო-პოპულარული ფილმების სტუდიის მუშაკი ა. პოპოვი. მასთან ერთად გადაღებაზე მუშაობს ახალგაზრდა ოპერატორი ტ. ელიავეშვილი.

ჩვენ გავეცანით სტუდიის „სამზარეულოს“ რეჟისორის მუშაობის ერთ მომენტს. კანდელაკი განაგრძობს ფილმის დამონტაჟებას. შემდეგ მოხდება მისი ჩაწერა, სურათისათვის მუსიკას წერს კომპოზიტორი ოთარ გორდელი.

ფილმის კონსულტანტები არიან ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი ჯ. აფაქიძე, აფხაზეთის ენის, ლიტერატურისა და ისტორიის ინსტიტუტის მეცნიერი მუშაკები ლ. შერვაშიძე, მ. ტრაპში.

ქრონიკალურ-დოკუმენტური და სამეცნიერო-პოპულარული ფილმების საქართველოს სტუდიის ახალი ფერადი ფილმი „ჩაძირული ქალაქის საიდუმლოება“ მალე გამოვა ეკრანებზე.

Ლ. ᲮᲣᲑᲣᲚᲣᲠᲘ.

• • •

ᲡᲣᲠᲐᲗᲗᲖᲔ: კადრები ფილმიდან „ჩაძირული ქალაქის საიდუმლოება“.

ᲡᲐᲭᲐᲓᲠᲐᲙᲝ ᲨᲔᲛᲝᲓᲒᲝᲛᲐ

ᲡᲐᲚᲝ ᲤᲚᲝᲠᲘ

თითქმის მთელი სექტემბერი ვასილ სმისლოვმა და მე ერთად გავატარეთ შვეიცარიაში. მსოფლიოს ექს-ჩემპიონს საუცხოო მოგონება აქვს ციურიხზე. დიახაც! იგი ხომ ამ ქალაქში 1953 წელს „დაიბადა“ როგორც მსოფლიოს პირველობის პრეტენდენტი. ჩვენმა გასტროლებმა შეეიცარიაში წარმატებით ჩაიარა. შვეიცარიის საჭადრაკო კავშირის პრეზიდენტმა აღნიშნა, რომ 95 პროცენტი, რაც სმისლოვმა და ფლორმა ერთდროული თამაშის სეანსებში შეაგროვეს, მოწმობს შვეიცარიელთა სტუმართმოყვარეობას და იმას, რომ მათ ჯერ კიდევ ბევრი რამ უნდა ისწავლონ, ხოლო საბჭოთა მოჭადრაკეებზე უკეთესი მასწავლებლები მსოფლიოში არ არიანო.

იმ ათი წლის მანძილზე, რაც სმისლოვი შვეიცარიაში არ ყოფილა, მის ცხოვრებაში სხვადასხვა ამბები მოხდა: იგი იყო ჩემპიონი, გახდა ექს-ჩემპიონი. მაგრამ რა შემთხვევაც არ უნდა იყოს, მშვიდი ვასილ ვასილის-ძე კარგ გუნებაზეა და მუდამ მღერის! ვასილ სმისლოვი მღეროდა გუშინ, მღერის დღეს და იმღერებს ხვალ! ციურიხის ალაზ ტბაზე შეხანიშნავად ყღერდა მძლავრი ხმა ვასილ სმისლოვისა, რომელიც ასრულებდა სიმღერებს რუსეთის დიდი მგინარე ვოლგის შესახებ და არიებს კლასიკური ოპერებიდან. გამოვეთხოვეთ ჩვენს შვეიცარიელ მოჭადრაკე მეგობრებს, ლამაზ ტბებს, მთებს, მათ შორის მძლავრ მონბლანს, და პრაღაზე გავლით მოსკოვში გაფრინდით. პრაღაში შევხვდით ნინო გრუზკოვა-ბელსკას, რომელიც მთავარი არბიტრი იყო ე. ბიკოვას და ნ. გაფრინდაშვილის მატჩში. ნ. გრუზკოვა-ბელსკა დიდი ემაყოფილებით იგონებს 1962 წლის ოქტომბრის საზეიმო დღეებს, როცა თბილისის საზოგადოებრიობა ნონა გაფრინდაშვილს ხვდებოდა.

ვასილ სმისლოვი მოსკოვში დავტოვე და რამდენიმე დღის შემდეგ კვლავ ჩავჯექი „ტუ-104“-ში, ამჯერად მ. ბოტვინიკთან ერთად. ორი წლის წინთ მ. ბოტვინიკმა „სალთად“ მოიარა ამერიკაკავკასიის რესპუბლიკების დედაქალაქები. ახლა უკვე „ზედმეტი ტვირთი“ დაჯაქეს: არასასიამოვნო წინასართი „ექს“.

მივფრინავთ მინერალური წყლების თავზე, ვხედავთ მძლავრ იალბუზს, ყაზბეგს, მალე თბილისში ვიქნებით. მოჭადრაკის გული, მაჯა უფრო ძლიერად სცემს. აბა როგორ? ჩვენ კავკასიაში ვართ, თბილისში, ქალთა შორის ჩემპიონის რეზიდენციაში! არ ვიცი, ფრენის ამ წუთებში, ძირს დაჭვების მოშენტში რას გრძნობს და ფიქრობს მ. ბოტვინიკი. მაგრამ ფაქტი უდავოა. ორი წლის მანძილზე საჭადრაკო სამყაროში გასაოცარი ამბები მოხდა, აშკარად საჭადრაკო კავკასიის სასარგებლოდ. ჭადრაკის სამყაროს ფლობენ კავკასიის მთების შვილები — ქალი და ვაჟი. ამიტომ ყოველი კატეგორიის მოჭადრაკე მოვალეა საქართველოს მიწაზე ფეხის დადგმისას წარმოთქვას: სალამი ნონა გაფრინდაშვილს, თავსა ვხრი ძველი თბილისის წინაშე!

ჩვენი ნონა გაფრინდაშვილი, ბაქოელი ტატიანა ზატულოვსკაია და მინსკელი კირა ზვორიკინა როგორც ცნობილია, იბრძოდნენ ჩვენი ქვეყნის სპორტული ღირსებისათვის ქალთა ოლიმპიადაზე იუგოსლავიაში. ოლიმპიადა მიმდინარეობდა შესანიშნავ კურორტ სპლიტში ადრიატიკის ზღვაზე და ჩვენმა მოჭადრაკე ქალებმა თითქმის ვერ მოასწრეს სპლიტის ბუნების სილამაზით დატკბობა, რადგან უაღრესად დაძაბული მუშაობა ჰქონდათ. საქმე ის არის, რომ ქალთა ოლიმპიადაში თამაში მხოლოდ ორ დაფაზე წარმოედგა. თამაში ოთხ (ან უფრო მეტ) დაფაზე რომ ყოფილიყო, საბჭოთა მოჭადრაკეების უპირატესობა მეტად დიდი იქნებოდა. მაგრამ ორ დაფაზე თამაშის დროს შესაძლოა შემთხვევითობამაც შეასრულოს როლი. ორ დაფაზე თამაშის პირობებში მოვეოდოთ, რომ იუგოსლავიელებს ვ. ნედელკოვიჩსა და მ. ლაზარევიჩს შეეძლოთ სერიოზული კონკურენცია გაეწიათ ჩემპიონთა ჩვენი ნონა გაფრინდაშვილისათვის. მაგრამ, როგორც უკვე თქვენ იცით, ეს ასე არ მოხდა.

როგორც ცნობილია, შეეიცარიაში გაიმართა ფიდეს კონგრესი. სმისლოვი და მე დავეკისწარით დასკვნითს ბანკეტს, როცა პრეზიდენტმა ფ. როგარდმა ჩვენს დელეგატს ბ. როდიონოვს გადასცა ტიგრან პეტროსიანისა და ნონა გაფრინდაშვილის დიპლომები.

ნონას ეპატიჟებიან სხვადასხვა ქვეყანაში, სხვადასხვა — როგორც ქალთა, ისე მამაკაცთა ტურნირებზე. ყველაზე მოსალოდნელია, რომ გაფრინდაშვილი მონაწილეობას მიიღებს ჰასტინგსის — მამაკაცთა ტურნირში! რა ქალის საქმეაო, იტყვის რობერტ ფიშერი! მაგრამ კოსმოსში ვალენტინა ტერეშკოვას გაფრენის შემდეგ ქალის ავტორიტეტი მსოფლიოში მნიშვნელოვნად გაიზარდა და ახლა შესაძლოა, რომ თვით რობერტ ფიშერი — „ქალთა მოძულე“ აღარ დაიწყებს მტკიცებას, რომ ჭადრაკი ქალის საქმე არ არის.

ჭადრაკის მოყვარულებს შესაძლებლობა ჰქონდათ ენახათ მ. ბოტვინიკი ტელევიზიით გამოსვლაში. მსოფლიოს პირველობაზე მატჩის წაგება დიდ სიამოვნებად ვერ ჩაითვლება. მაგრამ მსოფლიოს ექს-ჩემპიონი უკვე დიდი ხანია დამშვიდდა და მის ჩვეულებრივ ღიმილს ტიგრან პეტროსიანმა ვერაფერი დააკლო. მ. ბოტვინიკს შეიძლება ბევრი შეკითხვა მივცეთ — „რატომ“, „როგორ“ და „რისთვის“? მაგრამ, სამწუხაროდ, ბოტვინიკი ჯერჯერობით თავისი ძველი ჩვეულებისაებრ... დუმს. დასასანებელია. სწორედ დამარცხებულს ხშირად ყველაზე უფრო ზუსტად შეუძლია გამოავლინოს თავისი დამარცხების მიზეზი. ცხადია, რომ გამარჯვებული ყოველთვის კმაყოფილია.

მიხეილ ბოტვინიკს სურს შავი ზღვის ნაპირზე გაიმაგროს ნერვული სისტემა, იბანაოს ხავერდის სეზონში. მაგრამ არა მარტო ეს... მსოფლიოს ექს-ჩემპიონმა თბილისში სეანსები გამართა. მ. ბოტვინიკი 22 დაფაზე ეთამაშა ახალგაზრდობას. მან ძალიან შეაქო თავისი ახალგაზრდა მეტოქეები. საჭადრაკო სკოლაში, რომელსაც საერთაშორისო ოსტატი ვიქტორ გოგლიძე ხელმძღვანელობს, ბოტვინიკი